POREZNI KONTROLING

Brčić, Ivana

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:128512

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

POREZNI KONTROLING

Ime mentora: **Student:**

Prof. dr. sc Nikolić Nikša **Ivana Brčić**

Split, srpanj 2018.

SADRŽAJ:

1. UVOD 2
2. POREZNI SUSTAV RH 3
2.1 Razvoj poreznog sustava 4
2.2 POSTOJEĆI POREZNI SUSTAV 5
2.2.1. Izravni porezi 5
2.2.2. Neizravni porezi 11
3. POREZNA UPRAVA 16
3.1. Organizacija porezne uprave 18
3.2. Poslovi porezne uprave 22
4. POREZNI KONTROLING 24
4.1. Uloga i značaj poreznog kontrolinga 24
4.2. Funkcija poreznog kontrolinga na razini EU 24
5. POREZNI KONTROLING U RH 27
5.1. Ustrojstvo poreznog kontrolinga 27
5.2. Metode poreznog kontrolinga 28
5.3. E-porezni kontroling 34
5.4. Porezni kontroling gospodarskih subjekata 36
5.4.1. Velika poduzeća 37
5.4.2. Mala poduzeća 40
6. Ocjena uspješnosti poreznog kontrolinga 43
7. ZAKLJUČAK 45
LITERATURA: 46
SAŽETAK 47
SUMMARY 48

1. UVOD

Definiranje problema istraživanja se odnosi na to kako se porezni kontroling Republike Hrvatske susreće s brojnim poteškoćama, te se postavlja pitanje njegove učinkovitosti. U radu je prikazan način i razlog provođenja poreznog kontrolinga od strane poreznih službenika. Porezi su državni mehanizmi kojima se puni državni proračun, odnosno ostvaruju se javni prihodi. Fizičke i pravne osobe urednim plaćanjem poreza stvaraju javne prihode koji se dalje koriste za ostvarivanje javnih potreba države.

Cilj rada je prikazati kojim metodama se koristi porezna uprava tj. njezini službenici u otkrivanju kaznenih djela, odnosno ocijeniti uspiješnost (učinkovitost) poreznog kontrolinga u RH.

Na početku rada su korištene povijesne metode, analiza i sinteza. Kroz cijeli rad su korištene metode indukcije, dedukcije te statističke metode.

U prvom dijelu rada je opisan porezni sustav Republike Hrvatske, odnosno razvoj i postojeći porezni sustav. U drugom dijelu je opisan rad i organizacija porezne uprave. U trećem dijelu se opisuje općenito uloga i značaj poreznog kontrolinga, dok je u četvrtom dijelu rada prikazan porezni kontroling u RH, metode rada poreznog kontrolinga, porezni kontroling na primjeru velikih i malih poduzeća. U petom dijelu je ocjena uspješnosti poreznog kontrolinga u RH.

2. POREZNI SUSTAV RH

Mnoge promjene u poreznom sustavu u cijelom svijetu tijekom proteklih desetljeća su uzrokovane globalizacijom i mobilnošću novca. Jedan od najvažnijih čimbenika poreznog sustava jedne zemlje je stabilnost poreznog sustava. Porezni sustav RH je kreiran sredinom 90-ih godina. U početku je bio vrlo jednostavan s malim brojem stopa i izuzetaka te širokom poreznom osnovicom. Nakon toga zadnjih godina hrvatski monetarni i ekonomski sustav prolazi kroz gospodarsko restrukturiranje. Oporezivanje je u Hrvatskoj doživljavalo velike promjene. Vlada je kroz često mijenjanje zakona, poreznih reformi željela pokazati osjećaj za pravednost, a samo pojedine interesne skupine su se uspjele izboriti za olakšice i poduzeća.

Porezni sustav Republike Hrvatske obuhvaća sljedeće poreze:[1]

- porez na dodanu vrijednost
- porez na dobit
- posebni porezi i trošarine
- porez na nasljedstva i darove
- porez na cestovna motorna vozila
- porez na plovila
- porez na automate za zabavne igre
- prirez porezu na dohodak
- porez na potrošnju
- porez na kuće za odmor
- porez na korištenje javnih površina
- porez na promet nekretnina
- porez na dohodak
- lutrijske igre
- igre na sreću na automatima
- naknada za priređivanje prigodnih jednokratnih igara na sreću
- propisana uplata priređivača nagradnih igara u korist hrvatskog crvenog križa

[1] http://www.porezna-uprava.hr/PdviEu/Stranice/PDViEU.aspx, datum posjeta stranici 15.01.2018.

2.1 Razvoj poreznog sustava

Republika Hrvatska je danas zajedno sa socijalističkim zemljama u tranzicijskom razdoblju. Na gospodarskoj razini treba još preurediti gospodarski sustav da bi se poboljšalo tržišno gospodarstvo. Bitniji preustroji s kojima je Republika Hrvatska započela još od osamostaljenja je vezano za fiskalnu politiku tj. preoblikovanje poreznog sustava. Osnovni cilj je oblikovati poreznu politiku na mikro i makro razini. Uz porezni sustav preoblikovali su se i sustavi socijalne skrbi, proračuna i državnih izdataka. Početak izmjena poreznog sustava krenili su 1990.-te godine kada je u svibnju donesen Zakon o izravnim porezima. Od toga trenutka, promijene su se provodile postupno.

Republika Hrvatska je počela temeljito mijenjati fiskalni sustav, iako je to dugotrajan i složen proces. Razlozi zbog kojih je Republika Hrvatska započela sa promjenama takvog tipa su:

- kada se osamostalila Republika Hrvatska bilo je potrebno da se dođe do novčanih sredstava
- domovinski rat koji je sam po sebi nametnuo da se ulaže u obranu
- oblikovanje poreznog sustava da se premoste razlike u vanjsko trgovinskoj razmjeni.

Početak preustroja fiskalnog sustava prvo je zahvatio porezni sustav, sustav javnih rashoda, proračun, socijalnu skrb. Preustrojstvo proračuna i sustava javnih rashoda, odvijalo se pod utjecajem stava MMF-a o potrebni niskog fiskalnog deficita koji će uz nižu stopu inflacije, povećati rast i poticati privatne investicije. Na strani izdataka smanjili su se izdaci i odustalo se od neprofitabilnih investicijskih projekata, smanjile su se stvarne plaće, broj zaposlenih u javnom sektoru, također su se smanjili troškovi obrane.

Ponovno ustroj poreznog sustava je najveći i najvažniji dio preobrazbe poreznog sustava. Preustroj je započeo 1990.godine, bitniji zahvati su se počeli odvijati tek 1992. godine. 1992. godine je Ministarstvo Financija Republike Hrvatske je započelo stvaranje novog poreznog sustava, zajedno sa njemačkom skupinom za porezne reforme KMS (Konsumorientierte Memordung des Stenersystems).

Temeljna načela takvog sustava su bila:[2]

- izdašnost
- transparentnost
- poticajnost
- učinkovitost poreznog sustava.

Porezne promjene u Republici Hrvatskoj imale su dva razdoblja. U prvom razdoblju su preoblikovani izravni porezi. Na temelju toga su određeni načini oporezivanja dohodaka pojedinaca i dobiti poduzeća te je osnovana Porezna uprava i Financijska politika, službe koje su bile neophodne za provođenje i nadzor novog poreznog sustava. Drugo razdoblje je bilo preusmjereno na neizravne poreze. Hrvatski porezni sustav se na taj način želio približiti poreznim sustavima razvijenih zemalja. Na temelju tih smjernica i ciljeva promijenili su se propisi o oporezivanju prometa proizvoda i usluga te su se uveli novi porezni oblici (trošarine). Uz značajno smanjenje carina donesen je i usvojen Zakon o PDV-u.

Napredak u restruktuiranju poreznog sustava se može primijetiti donošenjem Zakona o poreznom savjetništvu krajem 2000. godine. Porezno savjetništvo se definira kao profesionalno davanje stručne pomoći i pružanje drugih popratnih usluga u poreznim stvarima. Potreba za osobama koje će profesionalno zastupati interese i braniti porezne obveznike rasla je kako je rastao broj i raznolikost poreznih oblika.

2.2 POSTOJEĆI POREZNI SUSTAV

2.2.1. Izravni porezi

Neposredni porezi se često u literaturi nazivaju direktnim ili izravnim porezima. Neposredni porezi su oni porezi gdje se izravno oporezuje porezni obveznik i gdje je porezni obveznik i porezni destinatar (osoba koja bi trebala snositi teret poreza) jedna te ista osoba i kao takvi teže se mogu prevaljivati na treće osobe.

Udio prihoda ubranih naplatom neposrednih poreza znatno je manji u ukupnim javnim prihodima u nas nego u ostalim suvremenim državama. To se osobito odnosi na porez na dohodak i porez na dobit, ali i na ostale neposredne poreze koji nemaju veliku financijsku

[2] Nikolić, N. (1999): Počela javnog financiranja, str.250

ulogu u ukupnim javnim prihodima. Međutim, neposredni porezi imaju veliku financijsku ulogu kada se govori o financiranju lokalne uprave i samouprave. Prije svega porez i prirez na dohodak te porez na dobit jer ove poreze ubire država i razmjerno ostvarenju na području određene jedinice lokalne samouprave u utvrđenom postotku doznačuje se u lokalne proračune. Županijski i općinski porezi nemaju značajniju ulogu u financiranju lokalnih potreba. Porez na neobrađeno poljoprivredno zemljište, porez na nekorištene poduzetničke nekretnine, porez na neizgrađeno građevno zemljište su gradski odnosno općinski porezi. Međutim, načinom na koji su ti porezi definirani, u svojoj suštini zadiru u nepovredivost slobode vlasništva i negiraju načelo jednakosti i pravednosti svih osoba pred poreznim vlastima. Obveza plaćanja tih poreza nije u skladu s Ustavom Republike Hrvatske.

Porez na dobit reguliran je Zakonom o Porezu na dobit NN 2/18. Ono što je obuhvaćeno tom promjenom je prijava poreza na dobit, također se mijenja Izvješće o obračunu poreza na dobit u paušalnom iznosu, a primjenjuje se na razdoblja koja počinju teći od 01.siječnja 2017 godine i nadalje. Porez na dobit u ukupnim javnim prihodima Hrvatske ima vrlo skroman udio što je prije svega posljedica ratnih razaranja i okupacije dijelova zemlje, a kasnije je posljedica pretvorbe, odnosno privatizacije koje su dovele do procesa deindustrijalizacije. [3] Sada se taj udio objašnjava, također, i niskom stopom poreza na dobit te poreznim olakšicama kojima se želi poticati obnova te ulaganje stranih investitora i zapošljavanje.

[4]Predmet oporezivanja **porez na dobit** je dobit koja se utvrđuje prema računovodstvenim pravilima kao razlika prihoda i rashoda prije nego što se obračuna porez na dobit. Može biti uvećana i umanjena prema odredbama Zakona o porezu na dobit.Od 01.01.2018 uvodi se promjena vezana za porezno priznati rashod sa 70% na 50%. rashodi s osnove korištenja sredstava za osobni prijevoz priznaju se u visini od 50% od 1. siječnja 2018. godine (100% ako se obračunava plaća ili drugi dohodak u naravi). Pri sastavljanju prijave poreza na dobit za 2017. godinu koja se podnosi u 2018. godini ukinuta je porezna olakšica za reinvestiranu dobit. Porezni poticaji za izvršene investicije i ulaganja u dugotrajnu imovinu provode se samo putem posebnog propisa o poticanju ulaganja**,** Zakonu o poticanju ulaganja (Narodne novine br. 102/15.) koji pruža mogućnost, ovisno o visini ulaganja u dugotrajnu imovinu i broju novootvorenih radnih mjesta, plaćanje poreza na dobit primjenom porezne stope od 0% u razdoblju do 10 godina

[3] http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_12_115_2520.html, datum posjeta stranici 12.02.2018.

[4] https://www.profortis.hr/porezne-promjene-od-01-01-2018, datum posjeta stranici 12.02.2018.

Prema Zakonu o PDV-u porezni obveznik poreza na dobit može biti:[5]

- Trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba, rezident Republike Hrvatske koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih koristi.
- Nerezident -tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika.
- Porezni obveznik porezna na dobit je, također, i fizička osoba koja ostvaruje dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka, ako izjavi da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak.
- Porezni obveznik može biti i fizička osoba koja ostvaruje dohodak od obrta i s obrtom izjednačenim djelatnostima. Postoje propisi o porezu na dohodak koje porezni obveznik treba ispunjavati:
    1) ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario ukupni primitak više od tri milijuna kuna,
    2) ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario dohodak veći od četiristo tisuća kuna,
    3) ako ima dugotrajnu imovinu u vrijednosti većoj od dva milijuna kuna,
    4) ako je u prethodnom poreznom razdoblju zapošljavao više od petnaest radnika.

Porezna stopa poreza na dobit iznosi 12% ukoliko su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi veći od tri milijuna kuna i stopa od 18% ukoliko su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi jednaki ili veći od tri milijuna kuna i jedne lipe.

Potrebno je reći da postoji porez na dobit po odbitku. Porezni obveznik poreza na dobit po odbitku je tuzemni isplatitelj koji plaća kamate, dividende, udjele u dobiti, autorska prava i druga prava intelektualnog vlasništva inozemnim osobama koje nisu fizičke osobe, i koji plaća usluge istraživanja tržišta, poreznog i poslovnog savjetovanja i revizorske usluge inozemnim osobama. Porezni obveznik je osoba koja plaća sve vrste usluga koje su plaćene osobama koje imaju sjedište ili mjesto stvarne uprave odnosno nadzora poslovanja u državama koje se smatraju poreznim utočištima ili financijskim centrima, osim država članica EU, te država s kojima je RH sklopila ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

Porezna osnovica poreza na dobit po odbitku je bruto iznos naknade koju tuzemni isplatitelj plaća nerezidentu tj. inozemnom primatelju. Stopa poreza na dobit po odbitku je 15%, osim za

[5] https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_na_dobit.aspx, datum posjeta stranici 12.02.2018.

dividende i udjele u dobiti na koje se porez po odbitku plaća po stopi od 12%. Porezna stopa od 20% ide na sve vrste usluga koje su plaćene osobama koje imaju sjedište ili mjesto stvarne uprave tj. nadzora poslovanja u državama koje se smatraju poreznim utočištima ili financijskim centrima, osim država članica EU država s kojima je RH sklopila ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

Smanjenje porezne osnovice poreza je zapravo povećanje poreznog gubitka. Zakon definira stavke koje se mogu smanjivati: prihode od dividendi i udjela u dobiti, također to mogu biti prihodi od vrijednosnih usklađenja dionica i udjela ako su bili uključeni u poreznu osnovicu, prihode od neplaćenih, otpisanih potraživanja koja su u prethodnim poreznim razdobljima bila uključena u poreznu osnovicu, odnosi se na rashode iz prethodnih razdoblja, svotu amortizacije koja nije bila prethodno priznata, iznos smanjenja porezne osnovice zbog promjene metode utvrđivanja porezne osnovice, državnu potporu za obrazovanje, državnu potporu za istraživačke i razvojne projekte, reinvestiranu dobit.

Povećanje porezne osnovice poreza je zapravo smanjenje poreznog gubitka. Povećanje porezne osnovice ogleda se kroz: svotu amortizacije, 70% troškova reprezentacije, 30% troškova, osima za troškove kamata i osiguranja, koji su nastali u s vezi unajmljenim motornim ili vlastitim prijevoznim sredstvima, manjkove na imovini iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske gospodarske komore, rashode utvrđene u poreznom postupku nadzora s pripadajućim PDV-om, troškove prisilne naplate poreza, kazne koje izriče mjerodavno tijelo, zatezne kamate između povezanim osoba i sl.

Što se tiče aktualnih poreznim reformi kod nas je da se smanjuje porez na dobit i dohodak te da PDV ostaje isti tj. 25%. Opća stopa poreza na dobit se smanjuje sa 20% na 18%. Riječ je o nominalnoj stopi, a efektivna stopa za većinu poreznih obveznika je niža zbog propisanih olakšica koje umanjuju poreznu osnovicu. Također, uvodi se i snižena stopa od 12% kojom će se oporezivati dobit obveznika koji imaju godišnji prihod do 3 milijuna kuna. Za velike se porezne obveznike porezni teret smanjuje za 2%, a za male porezne obveznike porezni teret se smanjuje za 8% . Stopu koju će porezni obveznik primijeniti je ovisi o prihodima godine za koju se računa porezna obveza.

Prvi put u Hrvatsku se uvodi mogućnost utvrđivanja porezne obveze poreza na dobit prema novčanom načelu, a ne prema načelu nastanka događaja. Osobe koji su porezni obveznici i kojima je prihod u prethodnoj godini iznosio do 3 milijuna kuna i koji PDV plaćaju i obračunavaju prema naplaćenim naknadama mogu zatražiti da se na njih primjenjuje, pri

utvrđivanju poreza na dobit, novčano načelo. Subjekti koji nisu obveznici PDV-a jer obavljaju promete koji su oslobođeni od plaćanja PDV-a, a prihod im je manji od 3 milijuna kuna, također mogu iskoristiti novčano načelo. Oni subjekti koji se odluče na takav sistem, u tom režimu moraju ostati tri porezna razdoblja, osim ako se unutar tog roka ne promijene uvjeti, odnosno ako im prihod prijeđe preko 3 milijuna kuna ili obvezu PDV-a počnu utvrđivati prema fakturiranim naknadama. O izboru nove mogućnosti treba se do kraja godine obavijestiti Porezna Uprava. Prvi se put uvodi mogućnost i paušalnog plaćanja poreza na dobit, ali ne za sve obveznike. Paušalno oporezivanje poreza na dobit omogućuje se samo ustanovama i udrugama koje nisu osnovane radi ostvarivanja dobiti, ali u manjem opsegu obavljaju neke od gospodarskih aktivnosti. Paušalno oporezivanje moći će izabrati samo organizacije koje u prethodnoj godini nisu ostvarivale prihod veći od propisanog praga za ulazak u sustav PDV-a. Postoje novi propisi što se tiče prijevoza i reprezentacije. Ukida se pravo na smanjenje porezne osnovice za reinvestiranu dobit. Od 2017. godine ukidaju se i snižene stope za obveznike koji posluju na drugoj skupini područja razvrstanih prema stupnju razvijenosti. Ostaju sve dosadašnje olakšice koje se odnose na obrazovanje i izobrazbu te olakšice za ulaganja u istraživanje i razvoj koje se ostvaruju posebnim propisima. Pravila vezana za porezno dopustive rashode. Sada se ti rashodi priznaju u visini od 70% za osobni prijevoz, a u visini od 30% za reprezentaciju. Od ove godine rashodi za osobni prijevoz i reprezentaciju bi se priznavali u jednakom omjeru od 50%.

Postoji još nekoliko izmjena vezanih za porezno dopustivi rashod. Do sada mogućnost otpisa zastarjelih potraživanja do pet tisuća kuna prema dužniku koji nije fizička osoba uređivat će se kao otpis zastarjelog potraživanja od poslovnog subjekta koji je obveznik poreza na dobit. Uz to uvodi se i mogućnost porezno dopustivog otpisa zastarjelog potraživanja od nepovezane fizičke osobe do 200 kuna, ali to vrijedi samo ako je dug nastao po osnovi obavljanja obrta.

[6] Prema Zakonu poreza na dohodak **Porez na dohodak je** vrsta poreza kojim se oporezuje dohodak fizičkih i pravnih osoba. Postoji više sistema poreza na dohodak u zavisnosti od obima i učestalosti razreza i naplate. Ovaj porez može biti progresivan, degresivan i proporcionalan, zavisno kako je to propisano državnim zakonodavstvom. Porez na dohodak treba razlikovati od poreza na dobit, jer se prvim oporezuje ukupan prihod (dohodak građana), dok se porezom na dobit oporezuju profiti poduzeća.

[6] Vidjeti više na: https://www.poreznauprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro1623, datum posjeta stranici 12.02.2018

Obveznik poreza na dohodak je domaća i inozemna fizička osoba koja ostvaruje dohodak. Dakle, porezni je obveznik pojedinac, a ne poduzeće[7]. To je pojedinac koji prima plaću, mirovinu ili autorski honorar, realizira dividendu, ostvaruje dohodak prodajom stana, posjeduje obrt koji mu donosi dohodak i sl.

Dohodak se, također, definira kao razlika primitaka i izdataka nastalih tijekom poreznog razdoblja, koji se utvrđuju načelom blagajne, tj. tek nakon primljenih uplata odnosno obavljenih isplata.

Porez na dohodak plaća se na pet oblika dohotka:[8]

- na dohodak od nesamostalnog rada
- na dohodak od samostalne djelatnosti
- na dohodak od imovine i imovinskih prava
- na dohodak od kapitala
- na dohodak od osiguranja.

Pri utvrđivanja predmeta oporezivanja primjenom poreza na dohodak, zapravo se utvrđuje obuhvat dobra koje će se oporezivati tim porezom - utvrđuje se, dakle, predmetni obuhvat porezne obveze, kojeg čine njegova sadržajna i teritorijalna dimenzija. Pritom sadržajna dimenzija u determiniranju predmeta oporezivanja daje odgovor na pitanje na koji je dio ekonomske snage poreznog obveznika usmjereno oporezivanje dohotka. Teritorijalna, pak, dimenzija pri utvrđivanju oporezivog dohotka determinira prostor na kojem on nastaje. 21 Tome svakako treba dodati i vremensku dimenziju kojom se determinira razdoblje unutar kojeg je ostvaren oporezivi dohodak. Porez na dohodak nameće se na oporezivi dohodak pojedinaca, obično prema progresivnim poreznim stopama. Upravo je to njegovo strukturno obilježje jedna od temeljnih vrijednosti poreza na dohodak jer se zbog tog svojstva on može dobro prilagoditi sposobnosti plaćanja pojedinaca i domaćinstva. Kako se može dobro prilagoditi sposobnosti plaćanja, njegovom se primjenom odnosno unošenjem progresivnosti u njegov sustav može postići pravednija raspodjela dohotka nakon oporezivanja nego prije oporezivanja. Zato je on u najvećem broju zemalja jedan od osnovnih poreza čijom se progresivnosti unosi pravednost u porezni sustav. Tako se porez na dohodak sa stajališta pravednosti smatra superiornim s obzirom na ostale poreze.

[7]Vidjeti više kod: Vodič kroz upravljanje rizicima izvršenja poreznih obveza za porezne uprave. IJF, Zagreb 2011.

[8] https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro1623, datum posjeta stranici 12.02.2018

2.2.2. Neizravni porezi

[9]**Trošarine** (akcize) su poseban oblik poreza na promet i jedan od najstarijih poreznih oblika. Naziv (akcize) datira iz 16. stoljeća kada su u Nizozemskoj oporezivali pivo, alkoholna pića, sol i šećer posebni porezom kojeg su zvali *excijsen*.

[10]Prema Zakonu o trošarinama predmet oporezivanja trošarinama su trošarinski proizvodi koji su proizvedeni (proizvodnja uključuje i crpljenje iz tla gdje je to moguće primijeniti) u Republici Hrvatskoj, uneseni iz druge države članice Europske unije u Republiku Hrvatsku ili uvezeni u Europsku uniju (NN 115/16).

Zakon o trošarinama se uređuje Uredbom o visini trošarine na cigarete, na snazi je i primjenjuje se od 18-og prosinca 2018. Također, pravilnik o trošarinama doživljava izmjene 03.siječnja 2017.

Proizvodi koji se oporezuju trošarinama možemo svrstati u tri kategorije:[11]

- alkoholni proizvodi
- duhanski proizvodi
- energetski proizvodi

Trošarinama se oporezuju proizvodi sa neelastičnom potražnjom, a porezni obveznici su proizvođači i uvoznici. Porezna osnovica je određena mjernom jedinicom (kg, litar i sl.), a iznosi su u apsolutnim vrijednostima (npr. 5 kn na 1 kg kave).

Trošarine su veoma izdašan proračunski prihod. Na cijenu proizvoda se dodaje iznos trošarine, a na taj zbrojeni iznos se onda još obračunava PDV.

Učinci trošarina su:

- ekonomski-trošarinama se nastoji smanjiti ekonomska snaga potrošača, a samim time i potrošnju dobara sa trošarinom
- regresivni- nastoji se smanjenjem potrošnje dobara koje sadrže trošarinu otvoriti prostor za izvoz tih proizvoda.

[9] https://hr.wikipedia.org/wiki/Tro%C5%A1arine, datum posjeta stranici 23.01.2018.
[10] https://www.poreznauprava.hr/HR_porezni_sustav/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro68, datum posjeta stranici 12.02.2018
[11] https://hr.wikipedia.org/wiki/Tro%C5%A1arine

Razlozi uvođenja trošarina su:

- fiskalni-izdašnost (veliki prihod državnog proračuna).
- nefiskalni
  → pregresivnost u poreznom sustavu → veće oporezivanje luksuznih dobara.
  → smanjenje ovisnosti kroz manju potrošnju nekih dobara.
  → ekološki

[12] **PDV**, punim imenom **porez na dodanu vrijednost** je suvremeni oblik oporezivanja potrošnje i njegovo širenje je započelo šezdesetih godina 20-og stoljeća. Do danas se proširio na oko 60 zemalja širom svijeta. Prva ga je uvela Francuska 1958. godine, a zatim i Finska 1964. godine. Ubrzo se proširio na ostale zemlje Europske unije. Od razvijenih zemalja ga nema SAD. **PDV** je svefazni porez na promet koji se obračunava u svakoj fazi proizvodno - prodajnog ciklusa, ali samo za iznos dodane vrijednosti.

Što se tiče samog PDV-a porezni obveznik može biti:[13]

1) Svaka osoba koja obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i na rezultate koje ostvaruje.
2) Svaka osoba koja povremeno isporučuje nova prijevozna sredstva
3) Porezni obveznik koji na području Republike Hrvatske nema sjedište,poslovnu jedinicu, prebivalište ili uobičajeno boravište, a u tuzemstvu obavlja isporuke dobara ili usluga čije je mjesto oporezivanja u Republici Hrvatskoj, osim ako PDV plaća hrvatski primatelj dobara ili usluga.

Porezni obveznici koji imaju sjedište u Europskoj uniji mogu u Republici Hrvatskoj imenovati poreznog zastupnika kao osobu koja je obvezna platiti PDV.

Predmet oporezivanja može biti:[14]

- Isporuka dobara u tuzemstvu uz naknadu koju obavi porezni obveznik.
- Stjecanje dobara unutar Europske unije u tuzemstvu uz naknadu.
- Isporuka novih prijevoznih sredstava.

[12] https://hr.wikipedia.org/wiki/Porez_na_dodanu_vrijednost, datum posjeta stranici 25.01.2018.
[13] https://www.poreznauprava.hr/HR_porezni_sustav/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro1467, datum posjeta stranici 25.01.2018.
[14] https://www.poreznauprava.hr/HR_porezni_sustav/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro1467, datum posjeta stranici 25.01.2018.

- Obavljanje usluga u tuzemstvu uz naknadu koju obavi porezni obveznik.
- Korištenje dobara, što čine dio poslovne imovine poreznog obveznika za njegove privatne potrebe ili za privatne potrebe njegovih zaposlenika, ako raspolažu njima bez naknade ili ih općenito koriste u druge svrhe osim za potrebe obavljanja djelatnosti poreznog obveznika, a za ta dobra i za njihove djelove u cjelosti ili djelomično odbijen pretporez.
- Uvoz dobara.

Porezna osnovica obuhvaća:[15]

- Naknadu za isporučena dobra.
- Uključuje ono sve što je stjecatelj trebao dati isporučitelju.
- Uključuje nakandu za isporuku novog prijevoznog sredstva.
- Ukupni trošak za obavljanje usluge.

Stope po kojima se oporezuje su 5%, 13% i 25%.

Oblici PDV-a su:[16]

- **proizvodni** → postoji u slučaju kada porezni obveznik pri prodaji svog proizvoda ne može odbiti trošak nabavke kapitalnih dobara niti trošak amortizacije.
- **dohodovni** → dozvoljava se odbitak troška amortizacije prilikom prodaje.
- **potrošni** → dozvoljava se odbitak ukupnog iznosa utrošenog na bruto investicije (kapitalna dobra + amortizacija) prilikom prodaje proizvoda.

Metode obračunavanja PDV-a su:[17]

- **metoda zbrajanja**

  Porezna osnovica se utvrđuje na način da se zbroje svi elementi cijene u oporezovanoj fazi koji formiraju dodanu vrijednost. PDV će biti jednak umnošku dobivene dodane vrijednosti i porezne stope.

[15] https://www.poreznauprava.hr/HR_porezni_sustav/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro1467, datum posjeta stranici 25.01.2018.
[16] https://hr.wikipedia.org/wiki/Porez_na_dodanu_vrijednost, datum posjeta stranici 25.01.2018.
[17] https://hr.wikipedia.org/wiki/Porez_na_dodanu_vrijednost, datum posjeta stranici 25.01.2018.

- **metoda oduzimanja**

  Od vrijednosti prodaje se oduzima vrijednost kupnje i na dobivenu razliku se primjenjuje stopa PDV-a.
- **kreditna metoda**

  Vrijednost PDV-a plaćenog na inpute se oduzima od vrijednosti PDV-a kojeg treba platiti na vrijednost prodaje → smatra se najboljom metodom.

Načela kod oporezivanja PDV-a:[18]

- **načelo porijekla robe** → oporezuje se izvoz, a uvoz ne
- **načelo odredišta robe** → ne oporezuje se izvoz, nego uvoz

Hrvatska primjenjuje načelo odredišta robe, tj. izvoz je oslobođen plaćanja PDV-a.

Razine poreznih stopa su:[19]

- **opća (standardna)**
- **niža** → za živežne namirnice
- **viša** → luksuzni proizvodi
- **nulta** → proizvodi na koje se ne plaća PDV

Nulta stopa je različito od poreznog oslobođenja. Kod nulte stope proizvođači prilikom isporuke svojim proizvoda ne obračunavaju PDV, ali imaju pravo odbiti pretporez koji je sadržan u ulaznim računima dobavljača. Stoga je **nulta stopa** bolja od poreznog oslobođenja.

Prednosti PDV-a su:[20]

- ubire se u svakoj pojedinoj fazi ciklusa dok se jednofazni ubire jednokratno.
- Nema prikrivene izvozne premije i prikrivene uvozne carine kao kod jednofaznog poreza na promet.
- izdašnost → najizdašniji porezni prihod proračuna (2/3 proračunskih prihoda).

[18] https://hr.wikipedia.org/wiki/Porez_na_dodanu_vrijednost, datum posjeta stranici 27.01.2018.
[19] https://hr.wikipedia.org/wiki/Porez_na_dodanu_vrijednost, datum posjeta stranici 27.01.2018.
[20] https://hr.wikipedia.org/wiki/Porez_na_dodanu_vrijednost, datum posjeta stranici 27.01.2018.

Nedostatci PDV-a su:[21]

- Složena pravila, osobito kod primjenjivanja različitih stopa, i onih proizvoda koji su oslobođeni od PDV-a
- PDV je regresivni porez, najviše pogađa osobe koja imaju niska primanja a ne one s visokim primanjima
- Povišeni trošak i rad za tvrtke, i pravne osobe koje prikupljaju porez u ime države. Osobito za manje tvrtke
- Primanja od PDV-a su sukladna prema privrednoj aktivnosti unutar države, padom prometa i manjim privrednim rastom umanjiva se i prihod PDV u državi.

Neutralnost PDV-a:[22]

- u odnosu na vanjskotrgovinsku razmjenu → jer ne djeluje na domaću proizvodnju i potrošnju.
- neutralan je na upotrebljene proizvodne metode.
- ne iskrivljuje cijene jer osigurava optimalnu alokaciju resursa na tržištu.

[21] https://hr.wikipedia.org/wiki/Porez_na_dodanu_vrijednost, datum posjeta stranici 27.01.2018.
[22] https://hr.wikipedia.org/wiki/Porez_na_dodanu_vrijednost, datum posjeta stranici 27.01.2018.

3. POREZNA UPRAVA

[23]Za porez, prikupljanje i nadzor zadužena je Porezna uprava. Porezna uprava je dio državne uprave. Može biti organizirana kao samostalna i jedinstvena jedinica državne uprave ili ipak kao dio u sastavu šire upravne organizacije, u pravilu ministarstva financija. Ona može biti organizirana na jednoj, središnjoj, organizacijskoj razini (centralizirani sustav organizacije porezne uprave) ili na više organizacijskih razina, npr. na središnjoj, regionalnoj lokalnoj (mješoviti sustav). Centralizirani i mješoviti sustav porezne uprave ima svojih prednosti i nedostataka. Dok centralizirani model organizacije porezne uprave isključuje utjecaj lokalnih „moćnika“, olakšava koordinaciju rada među pojedinim dijelovima porezne uprave, osigurava identičan tretman poreznih obveznika, otežava korupciju poreznih službenika i poreznu evaziju. U mješovitom sustavu veće su mogućnosti za izražavanje nekih od navedenih nedostataka. Na izbor modela organizacije porezne uprave u određenoj mjeri utječe ustavno uređenje, veličina teritorija i broj stanovnika, stupanj centralizacije, odnosno decentralizacije.

Nadležnost rada porezne uprave utvrđena je propisima. Njoj je povjeren zadatak da utvrđuje poreznu obvezu svakom poreznom obvezniku, da se brine da porez bude plaćen u utvrđenom vremenu i u utvrđenoj visini, da obavlja kontrolu naplate poreza. Porezna uprava analizira i ocjenjuje funkcioniranje poreznog sustava i uspješnost primijenjenih mjera porezne politike, utvrđuje uzroke i posljedice istraženih nedostataka, te poduzima mjere i predlaže rješenja kako bi se razni propusti, nedostaci, nedorečenosti i sl. u funkcioniranju sustava oporezivanja smanjili, odnosno uklonili.

Porezna je uprava upravna organizacija Ministarstva financija s mnogim poreznim zadaćama. Primjerice, ona je nadležna za primjenu poreznih propisa, naplatu i povrat poreza, utvrđivanje pravodobnosti, zakonitosti i pravilnosti podnesenih poreznih prijava, utvrđivanje porezne osnovice i porezne obveze, provođenje inspekcijskog nadzora, ovrhu te podnošenje prijava za pokretanje prekršajnoga i kaznenog postupka. Ujedno obavlja nadzor obračunavanja, naplate i ovrhe radi naplate za obvezna osiguranja, predlaže promjene porezne politike te poreznih i drugih propisa radi unapređenja poreznog sustava i učinkovitijeg ubiranja poreza i doprinosa za obvezna osiguranja. Većinom se financira prihodima iz državnog proračuna te manjim dijelom vlastitim prihodima. Zbroj rashoda Porezne uprave, financiranih iz prihoda dobivenih

[23] https://www.porezna-uprava.hr/HR_o_nama/Stranice/zadatak.aspx, datum posjeta 27.01.2018.

iz državnog proračuna i njezinih vlastitih prihoda daje njezine ukupne troškove. Ukupni troškovi Porezne uprave i poreznih vlasti u cijelosti sastoje se od rashoda poslovanja, financijskih i ostalih rashoda te kapitalnih rashoda.

Učinkovitost svih poreznih administracija, pa tako i hrvatske Porezne uprave, rezultira prikupljanjem što većih iznosa poreza uz što manje troškove. No, da bi pojedina služba bila što djelotvornija, osim učinkovitosti, potreban joj je i određen stupanj financijske i organizacijske samostalnosti te stručnost i znanje njezinih službenika. Uobičajeno se učinkovitost, kao i ukupni troškovi poreznih vlasti, računa kao udio u postotku naplaćenih prihoda (troškovna učinkovitost) te kao udio u BDP-u.

[24]Ukupan broj zaposlenih u Poreznoj i Carinskoj upravi kontinuirano raste. Najveći broj službenika radi u Poreznoj upravi. Treba pretpostaviti da je rast broja službenika Porezne uprave i Carinske uprave u određenoj mjeri utjecao i na porast ukupnih troškova poreznih vlasti, no to bi bilo još i izraženije da 2001. nije ukinuta Financijska policija. Troškovna učinkovitost poreznih službi i vlasti izračunana je kao omjer godišnjih administrativnih troškova tih službi i ukupno prikupljenih prihoda.

Ravnatelj upravlja radom Središnjega ureda, u čemu mu pomaže 12 pomoćnika, koji su istovremeno čelnici službi u sastavu Središnjeg ureda. Organizacijska struktura Središnjeg ureda izmijenjena je 2009. godine. Povećan je broj službi s 9 na 12, kako bi se odgovorilo na stvarne potrebe poslovanja, odnosno kako bi se uvele nove i već postojećim funkcijama, zbog njihova karaktera, pridalo veće značenje.

Osnovne pretpostavke uspješnog funkcioniranja porezne uprave su:

- adekvatna organiziranost i dobra pripremljenost
- odgovarajuća stručnost zaposlenika i popunjenost sistematiziranih radnih mjesta
- motiviranost zaposlenih za rad i rezultate rada.

Adekvatna organiziranost i dobra pripremljenost se odnosi na dobru obuku i usavršavanje zaposlenika. Dobra organiziranost također obuhvaća da prije nego što porezni inspektori izađu na teren, porezni inspektor prikuplja informacije o njemu, priprema potrebne podatke i izrađuje analizu za potrebe poreznog inspekcijskog pregleda. Ono što inspekcijski pregled obuhvaća je provjeru pravilnosti i pravodobnosti obračunavanja poreza, pregled poslovanja poreznih obveznika, provjeru knjigovodstvenih i drugih evidencija, te otkrivanje

[24] http://www.mfin.hr/hr/carinska-uprava, datum posjeta stranici 30.01.2018.

neprijavljenih prihoda. Porezni službenici na terenu obavlja preglede u prostorima poreznog obveznika, kod knjigovođe poreznog obveznika ili u prostorijama poreznog ureda. Kada se obavi porezna inspekcija, porezni inspektor izrađuje porezni zapisnik i sastavlja rješenje o plaćanju poreza na prihode koje porezni obveznici nisu prijavili. Jedan od važnijih poslova poreznog inspektora je priprema prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka i pokretanje porezne prijave radi kaznenih djela i gospodarskih prijestupa.

Odgovarajuća stručnost zaposlenika se odnosi na njihova znanja i vještine. Porezni inspektor mora imati sposobnost analiziranja velike količine podataka . Mora biti vrlo temeljit kako bi mogao uočiti nepravilnosti u poslovanju poreznog obveznika. Pošto se porezni propisi često mijenjaju, nužno je redovno praćenje istih te njihovo usavršavanje. Ukupni administrativni kapacitet tj. popunjenost radnih mjesta koristi se na način da se optimiziraju troškovi na svim nivoima tj. na način na koji omogućava postizanje najboljih mogućih rezultata.

Motiviranost zaposlenih za rad i rezultate rada se najviše odnosi na nagrađivanje rada poreznih inspektora na način što više poreznih prijevara i kazni napišu veća im je nagrada

3.1. Organizacija porezne uprave

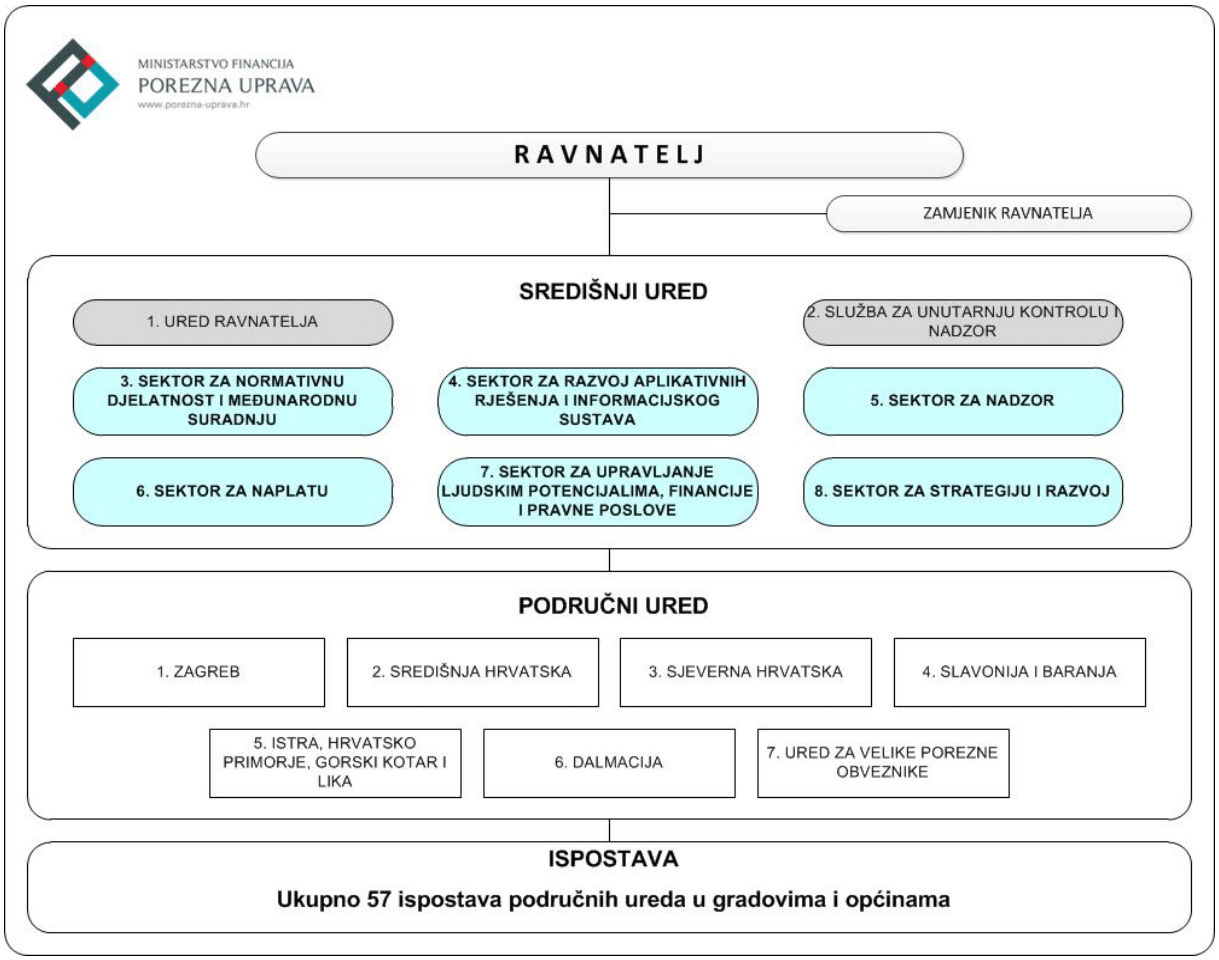
[25]Porezna uprava djeluje od 1994. godine kao upravna organizacija u sastavu Ministarstva financija pod nazivom MINISTARSTVO FINANCIJA – POREZNA UPRAVA. Poreznom upravom upravlja ravnatelj koji je državni dužnosnik s položajem pomoćnika ministra financija. Ravnatelj upravlja radom Središnjega ureda u čemu mu pomaže zamjenik i pomoćnici, koji su istovremeno čelnici sektora u sastavu Središnjeg ureda. Organizacijska struktura Porezne uprave izmijenjena je početkom 2015. godine.

Značajke organizacije 2015. su:[26]

- Teritorijalni ustroj (preustroj)
- Specijalizacija poslova nadzora u područnim uredima
- Specijalizacija poslova ovrhe (naplate)
- Specijalizacija poslova u ispostavama
- Funkcionalna organizacija poslova

[25] Republika Hrvatska, Ministarstvo financija, Porezna uprava: Strategija Porezne uprave za razdoblje 2016-2020.godine, Zagreb, 2016., str. 6
[26] Isto kao i fusnota 25

Teritorijalni ustroj - Sjedište Porezne uprave je u Zagrebu, a u njezinom sastavu djeluje Središnji ured u Zagrebu, 7 područnih ureda (Ured za velike porezne obveznike - nacionalni, 6 područnih ureda - teritorijalni) i 57 ispostava područnih ureda.

Slika 3.1 - Organizacijska shema Porezne uprave,

Izvor: *https://www.porezna-uprava.hr/bi/Stranice/OrgShemaPU.aspx*

Organizacijska shema porezne uprave prikazuje da postoji na vrhu hijerarhije ravnatelj i njegov zamjenik, zatim se u nižem dijelu nalazi središnji i područni ured. Središnji ured će biti objašnjen na sljedećem shematskom prikazu.

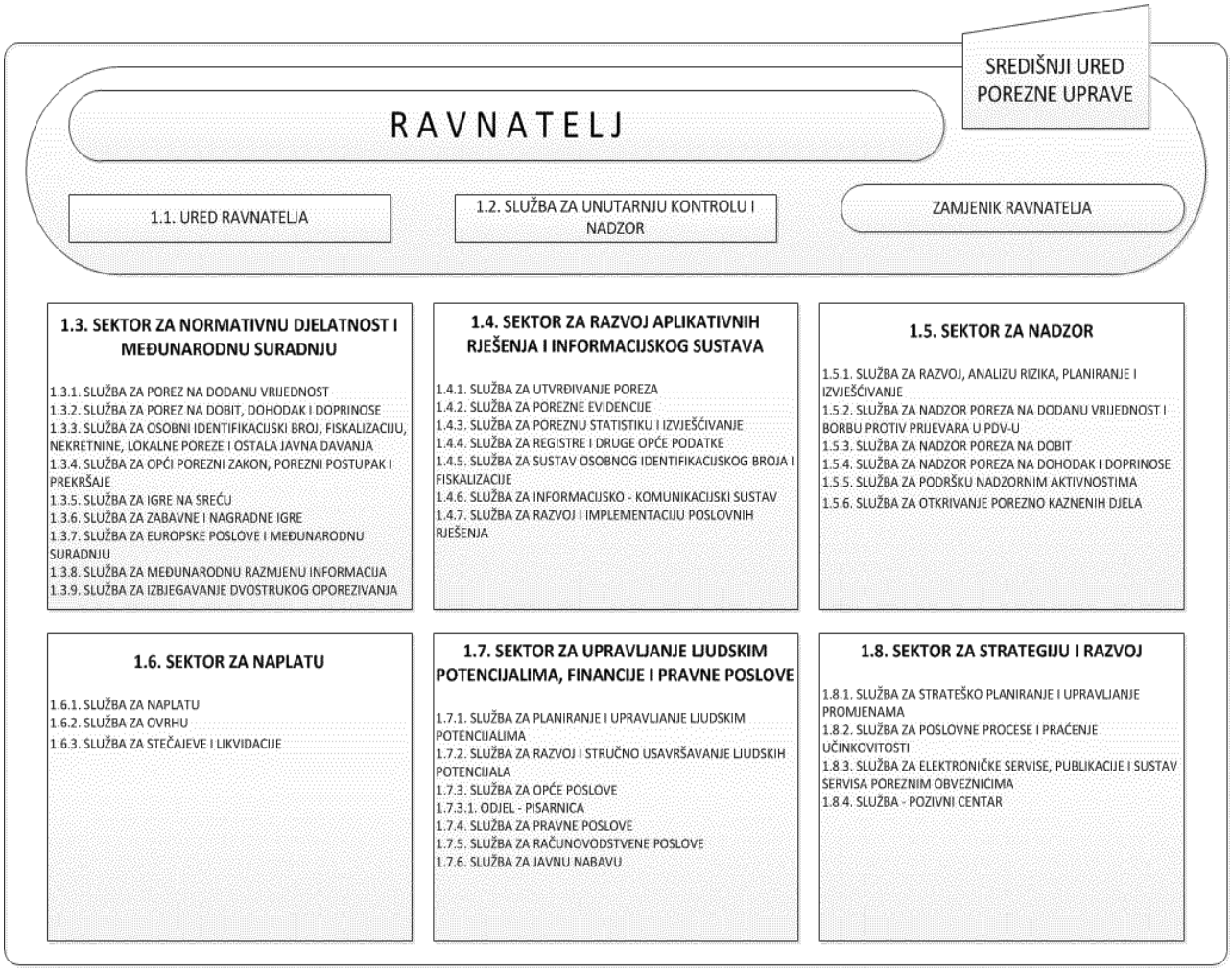
Područni uredi se nalaze u: [27]

- Zagrebu
- Središnjoj Hrvatskoj

[27] www.porezna-uprava.hr/bi/Stranice/OrgShemaPU.aspx, datum posjeta stranici 30.01.2018.

- Sjevernoj Hrvatskoj
- Slavoniji i Baranji
- Istra, Hrvatskom primorju, Gorskom Kotaru i Lici
- Dalmaciji.

Postoji i ured samo za velike porezne obveznike i ukupno 57 ispostava područnih ureda u gradovima i općinama.

Slika 3.2 - Organizacijska shema središnjeg ureda porezne uprave,

Izvor: *https://www.porezna-uprava.hr/bi/Stranice/OrgShemaPU.asp*

Porezna uprava, odnosno središnji ured porezne uprave sastoji se od:[28]

- ravnateljevog ureda
- služba za unutarnju kontrolu i nadzor
- sektor za normativnu djelatnost i međunarodnu suradnju
- sektor za razvoj aplikativnih rješenja informacijskog sustava
- sektor za nadzor
- sektor za naplatu
- sektor za upravljanje ljudskim potencijalima, financije i pravne poslove
- sektor za strategiju i razvoj.

Navedena shema prikazuje da unutar svakog sektora postoji podjela na podsektore, odnosno službe koje se obavljaju u navedenom sektoru.

U sektoru za normativnu djelatnost nalazi se služba za porez na dodanu vrijednost, za porez na dobit, dohodak i doprinose, služba za osobni identifikacijski broj, fiskalizaciju i sl.

Sektor za razvoj aplikativnih rješenja i informacijskog sustava je podijeljen na službu za utvrđivanje poreza, za porezne evidencije, za poreznu statistiku i izvješćivanje, služba za informacijsko-komunikacijski sustav, služba za razvoj i implementaciju rješenja itd.

Sektor za nadzor se sastoji od služba za razvoj, analizu rizika, planiranje i izvješćivanje, služba za nadzor poreza na dodanu vrijednost i borbu protiv prijevara u pdv-u, služba za nadzor poreza na dobit, služba za nadzor poreza na dohodak i doprinose, služba za podršku nadzornim aktivnostima, služba za otkrivanje porezno kaznenih djela.

Sektor za naplatu ima službe poput službe za naplate, za ovrhu, za stečajeve i likvidacije. Što se tiče samog sektora za upravljanje ljudskim potencijalima, financije i pravne poslove u svom sadrži službe za planiranje i upravljanje ljudskim potencijalima, za razvoj i stručno usavršavanje ljudskih potencijala, služba za opće poslove, za pravne poslove, za računovodstvene poslove, za javnu nabavu. Također u takvoj vrsti službe postoji i odjel pisarnice.

[28] www.porezna-uprava.hr/bi/Stranice/OrgShemaPU.aspx, datum posjeta stranici 30.01.2018.

Službe poput strateškog planiranja i upravljanja promjenama, za poslovne procese i praćenje učinkovitosti, služba za elektroničke servise i publikacije i služba pozivni centar pripadaju sektoru za strategiju i razvoj.

3.2. Poslovi porezne uprave

Poslovi Porezne uprave su:[29]

- Utvrđivanje pravilnosti podnesenih poreznih prijava.
- Zaprimaju se prijave, evidentiraju obveze u poreznom knjigovodstvu, brine se o naplati i povratu poreza i doprinosa, i drugih javnih davanja.
- Radi analizu rizika u poštivanju poreznih propisa i ispunjenju poreznih obveza.
- Provjeravaju se činjenice koje su bitne za oporezivanje.
- Utvrđuju se porezne osnovice i porezne obveze.
- Provodi se porezni nadzor.
- Otkrivanje, sprječavanje, suzbijanje poreznih prijava i porezno kaznenih djela.
- Provodi se postupak naplate i ovrhe kako bi se mogao naplatiti porez.
- Provode se mjere osiguranja naplate poreza.
- Izdaju se prekršajni nalozi, optužni prijedlozi za pokretanje prekršajnog postupka itd.

Specijalizacija poslova u područnom uredu - Inspektori u područnim uredima usmjeravaju se na ciljane nadzore i specijaliziraju se za pojedine vrste nadzora i to za:[30]

- Porez na dodanu vrijednost
- Porez na dobit
- Porez na dohodak
- Doprinosi za obvezna osiguranja
- Fiskalizacija (kratki nadzori izdavanja računa)
- Otkrivanje porezno kaznenih djela

[29] https://www.porezna-uprava.hr/HR_o_nama/Stranice/zadatak.aspx, datum posjeta stranici 30.01.2018.
[30] https://www.porezna-uprava.hr/HR_o_nama/Stranice/zadatak.aspx, datum posjeta stranici 30.01.2018.

Specijalizacija poslova ovrhe (naplate) se odnosi na dio poslova ovrhe koje su obavljale ispostave izuzete su iz ispostava te sada sve poslove ovrhe obavljaju specijalizirani službenici za ovrhu u područnim uredima.

Specijalizacija poslova u ispostavi - Službenici u ispostavama specijaliziraju se za pojedine vrsta poslova i to za:[31]

- Porez na dodanu vrijednost
- Porez na dobit
- Porez na dohodak
- Doprinosi za obvezna osiguranja
- Specijalisti za nekretnine, automobile i ostale poslove s građanima

Funkcionalna organizacija poslova je da službenici obavljaju pojedine funkcije unutar jednog poslovnog procesa.

[31] https://www.porezna-uprava.hr/HR_o_nama/Stranice/zadatak.aspx, datum posjeta stranici 30.01.2018.

4. POREZNI KONTROLING

4.1. Uloga i značaj poreznog kontrolinga

Glavna uloga i značaj poreznog nadzora je sprječavanje malverzacija, sive ekonomije, utaja poreza i sl. Svaka osoba bilo fizička ili pravna je dužna plaćati državi poreze, u suprotnom tj. u slučaju izbjegavanja plaćanja poreza dolazi do novčanih kazni. Neplaćanjem poreza ne puni se državni proračun, a ako se ne puni državni proračun onda država ne može izdvajati za potrebne troškove.

4.2. Funkcija poreznog kontrolinga na razini EU

EU **ne odlučuje izravno o** naplati poreza ili utvrđivanju poreznih stopa. Iznos poreza koji plaćate određuje vaša vlada, a ne EU.

EU ima zadaću **nadzirati** nacionalne porezne propise kako bi se osiguralo da budu u skladu s određenim politikama EU-a kao što je:[32]

- promicanje gospodarskog rasta i otvaranje radnih mjesta
- osiguravanje slobodnog protoka robe, usluga i kapitala u EU-u (na jedinstvenom tržištu)
- osiguravanje da poduzeća u jednoj zemlji nemaju nepoštenu prednost pred konkurentima u drugoj zemlji
- osiguravanje da se porezima ne diskriminiraju potrošači, radnici ili poduzeća iz drugih država članica EU-a.

Osim toga, za odluke EU-a o poreznim pitanjima potrebna je **jednoglasna suglasnost** vlada svih država članica. Time se osigurava uvažavanje interesa svake pojedine države članice EU-a.

Za neke poreze, kao što su PDV ili porezi na benzin, duhan i alkohol (trošarine), svih 28 nacionalnih vlada dogovorilo je **opširno usklađivanje propisa** i **minimalne stope** kako bi se spriječilo narušavanje prekograničnog tržišnog natjecanja unutar EU-a.

[32] https://europa.eu/european-union/topics/taxation_hr, datum posjeta stranici 30.01.2018.

Kod ostalih poreza, kao što su porez na dobit i dohodak, glavna je zadaća EU-a osigurati poštovanje načela poput nediskriminacije i slobodnog kretanja na jedinstvenom tržištu. Za to i za rješavanje zajedničkih izazova kao što je utaja poreza među državama članicama sve je potrebniji **usklađeni pristup na razini EU-a**.

EU ne može određivati kako će države članice **trošiti** svoje prihode od poreza. Međutim, zbog sve veće međusobne ovisnosti gospodarstava EU-a, države članice koje previše troše i previše se zadužuju, mogle bi ugroziti rast u susjednim zemljama i dovesti u pitanje stabilnost europodručja.[33]

Kako bi rizik bio što manji, države članice EU-a pokušavaju što više uskladiti svoje gospodarske politike, djelomično i na temelju preporuka Komisije. Neke od tih preporuka odnose se na nacionalne porezne politike koje bi trebale biti pravednije, učinkovitije i pogodnije za ostvarivanje rasta.

Porezi na dobit i dohodak uglavnom su u nadležnosti država članica EU-a. Međutim, prema propisima EU-a ne bi trebali biti prepreka mobilnosti u Europi. Osobe koje sele u drugu državu članicu EU-a ili poduzeća koja imaju prekogranična ulaganja, mogu se suočiti s oporezivanjem u dvije ili više zemalja ili se boriti s kompliciranom administracijom.

Većina država EU-a potpisala je sporazume za izbjegavanje dvostrukog oporezivanja, ali moguće je da njima nisu obuhvaćeni svi porezi ili sve prekogranične situacije i da se ne mogu učinkovito primijeniti u praksi. Komisija te probleme pokušava riješiti na nekoliko načina. Oni sežu od prijedloga koordiniranih rješenja vladama do, po potrebi, pravnih mjera ako je došlo do diskriminacije ili povrede zakonodavstva EU-a.

Jedinstveno tržište omogućuje slobodnu prekograničnu trgovinu robom i uslugama unutar EU-a. Kako bi se ona olakšala poduzećima i spriječilo narušavanje tržišnog natjecanja među njima, države članice EU-a složile su se da trebaju uskladiti svoje propise o oporezivanju robe i usluga.

Za PDV i trošarine utvrđene su minimalne porezne stope zajedno s pravilima o primjeni tih poreza. Ako žele, vlade mogu primijeniti vlastite nacionalne stope koje su više od minimalnih stopa EU-a.

Komisija trenutačno radi na reformi sustava PDV-a u EU-u kako bi bio jednostavniji, siguran od prijevara i učinkovitiji po pitanju prihoda koje donosi nacionalnim vladama.

[33] https://europa.eu/european-union/topics/taxation_hr, datum posjeta stranici 30.01.2018.

Porezni propisi ne bi smjeli građanima jedne države omogućivati da u drugoj izbjegnu oporezivanje. S obzirom na prekograničnu narav utaje i izbjegavanja plaćanja poreza bitno je da se djeluje u cijelom EU-u.

Posljednjih je godina postignut velik napredak. EU sada ima akcijski plan i nekoliko inicijativa koje su pokrenute ili su u pripremi, kao što su propisi o razmjeni informacija između država članica EU-a i mehanizam za brzo djelovanje u borbi protiv prijevara povezanih s PDV-om.[34]

Isto tako EU posebnu pažnju posvećuje **oporezivanju trgovačkih društava**. Zakonske rupe između poreznih sustava različitih zemalja određenim društvima omogućuju „agresivno porezno planiranje" kako bi što više smanjili plaćanje svojih poreza. Bliskom koordinacijom i razmjenom informacija između poreznih uprava to se može spriječiti.

Isto tako vlade EU-a trebale bi osigurati da su njihovi sustavi poreza na dobit otvoreni i pošteni, a ne da se njima **nepošteno privlače poduzeća** iz drugih zemalja EU-a ili na neki drugi način u njima narušava porezna osnovica. U tu svrhu kodeksom ponašanja obvezale su se da to neće činiti.

Jedanaest država članica EU-a trenutačno radi na zajedničkom sustavu za oporezivanje financijskih transakcija kojim se želi osigurati da financijski sektor pošteno pridonosi trošku recesije za koju je i glavni uzrok (i zbog koje je primio znatne iznose državne potpore).

Unatoč velikoj mobilnosti financijskih transakcija u cijelom svijetu, planirani porez trebao bi donijeti velike prihode.

[34] https://europa.eu/european-union/topics/taxation_hr, datum posjeta stranici 30.01.2018.

5. POREZNI KONTROLING U RH

5.1. Ustrojstvo poreznog kontrolinga

Sudionici poreznog kontrolinga su Porezna uprava i porezni obveznici, odnosno njihovi predstavnici ili zastupnici o čijim se pravima ili obvezama rješava u poreznom nadzoru.

Porezni nadzor obavljaju:[35]

1) porezni revizori
2) porezni inspektori
3) drugi državni službenici ovlašteni za njegovu provedbu.

U poreznom nadzoru mogu sudjelovati ovlašteni službenici poreznih tijela drugih država članica Europske unije temeljem dogovora između poreznih tijela država članica.

Zakonom se uređuju poslovi i unutarnje ustrojstvo Porezne uprave, ovlasti, prava, obveze i odgovornosti službenika i namještenika Porezne uprave te sredstva za rad i stručno usavršavanje službenika. Porezna uprava je jedinstvena i samostalna upravna organizacija u sastavu Ministarstva financija čija je temeljna zadaća primjena i nadzor primjene poreznih propisa i propisa o prikupljanju doprinosa.[36]

U Poreznoj upravi ustrojavaju se: Središnji ured, područni uredi te ispostave područnih ureda. Unutarnje ustrojstvo Porezne uprave, osim pitanja koja su uređena ovim Zakonom, uređuje se uredbom Vlade Republike Hrvatske. Središnji ured ima sjedište u Zagrebu. Područni ured je stvarno i mjesno nadležan za porezne obveznike sa sjedištem odnosno prebivalištem na području pripadajuće/pripadajućih županija, odnosno Grada Zagreba. Područni ured može na području za koje je ustrojen organizirati obavljanje pojedinih poslova izvan svojeg sjedišta. Jedan područni ured može pojedine poslove obavljati za druge područne urede. Za obavljanje pojedinih poslova područnih ureda osnivaju se ispostave. Ispostava je stvarno i mjesno nadležna za porezne obveznike sa sjedištem odnosno prebivalištem na području ispostave. Ministar financija pravilnikom određuje vrstu djelatnosti

[35] https://www.porezna-uprava.hr/HR_publikacije/Prirucnici_brosure/Nadzor_2011.pdf, datum posjeta stranici 31.01.2018.
[36] Vidjeti više kod: Z.Vukšić: »Provedba poreznog nadzora − Metoda uzorka u poreznom nadzoru«. Porezni vjesnik, poseban broj za lipanj, IJF, Zagreb 2010.

i visinu prihoda koji su potrebni za ispunjavanje kriterija za određivanje velikih poreznih obveznika.

Za raspravljanje o pojedinim pitanjima obavljanja poslova iz nadležnosti Porezne uprave, za utvrđivanje nacrta propisa, za davanje mišljenja i prijedloga o važnim pitanjima te za provedbu pojedinih postupaka mogu se, po odluci ravnatelja Porezne uprave, osnovati savjetodavna tijela (vijeća, povjerenstva, radne skupine, komisije, odbori).

5.2. Metode poreznog kontrolinga

Porezni obveznik mora sam prijaviti sve činjenice koje su bitne za utvrđivanje porezne obveze. Tijekom procesa provođenja poreznog nadzora porezni obveznik mora sudjelovati u utvrđivanju činjeničnog stanja na način da potpuno i istinito iznosi činjenice koje su bitne za oporezivanje te svoje tvrdnje treba potkrijepiti dokazima. Trajanje nadzora ovisi o veličini djelatnosti poreznog obveznika, razdoblju poreza, vrsti poreza, pripremi nadzora obveznika i suradnji obveznika.

U poreznom nadzoru porezno tijelo treba voditi brigu o učinku i isplativosti postupka. Nadzorom se trebaju obuhvatiti samo najvažnije činjenice. Trajanje nadzora se ograničava na vrijeme nužno za provjeru i utvrđivanje činjeničnog stanja. Kako bi se u nadzoru zadovoljilo načelo isplativosti i učinka, neovisno o metodama i tehnikama provedbe bitna je kvalitetna priprema nadzora što obuhvaća sveobuhvatnu analizu i izradu plana nadzora.

Porezni inspektori su ovlašteni za:[37]

- prikupljanje, procjenu, evidentiranje, obradu i korištenje podataka i obavijesti,
- pozivanje u službene prostorije,
- prikupljanje obavijesti od poreznih obveznika i trećih osoba,
- provjeru poslovnih knjiga i evidencija poreznog obveznika i provjeru vjerodostojnosti i istinitosti poreznih isprava,
- ulazak i pregled prostora u kojima se obavlja djelatnost,
- utvrđivanje istovjetnosti osoba,
- provjeru statusa i svojstva robe,

[37] http://enumero.hr/dobro-je-znati/porezna-inspekcija-vam-dolazi-u-nadzor-evo-sto-morate-znati, datum posjeta stranici 31.012018.

- davanje upozorenja i naredbi,
- privremeno oduzimanje predmeta, domaćih i stranih sredstava plaćanja, vrijednosnica i dokumentacije
- izricanje privremene zabrane obavljanja djelatnosti i
- pregled prometnih sredstava.

Porezni kontroling se temelji na osnovnim načelima:[38]

- zakonitosti,
- materijalne istine,
- učinkovitosti i ekonomičnosti.

Zakonitost je obvezna primjena zakonskih i drugih propisa. Materijalna istina je potpuno i točno utvrđivanje činjenica bitnih za oporezivanje onih koji idu na teret i kao i onih koje idu u korist poreznog obveznika. Učinkovitost i ekonomičnost ima za cilj u što kraćem vremenu i sa što manje troškova obaviti porezni nadzor.

Porezni nadzor može trajati od nekoliko dana do nekoliko mjeseci, ovisno o: veličini poreznog obveznika, vrsti broju poreza koji se nadziru, razdoblju oporezivanja koje je predmet poreznog nadzora, suradnji poreznog obveznika i drugo.

Porezni inspektori prije svega provode analizu koja se odnosi na:[39]

- vrstu poslovne aktivnosti

Provodi se vrsta poslovne aktivnosti bila ona profitabilna ili ne, gotovinska ili bezgotovinska, postoje li izvori prihoda u toj vrsti poslovanja što mogu proći neprijavljeni ili ne, moguća prodaja preostalih materijala.

- obračunsku metodu što primjenjuje obveznik i način vođenja poslovnih knjiga

Na primjer prilikom izrade izlaznog računa treba se točno iskazati PDV. Kontrola nadzora provjerava da li je ispravno obračunato za vrstu usluge i materijala za koju je izdan račun.

- postotak dobiti u usporedbi sa sličnim društvima

[38]Vidjeti više na: https://hr.wikipedia.org/wiki/Porezna_na%C4%8Dela, datum posjeta stranici 31.01.2018.
[39] https://www.porezna-uprava.hr/HR_publikacije/Prirucnici_brosure/Nadzor_2011.pdf, datum posjeta stranici 31.01.2018.

Može biti dobar pokazatelj kako i u kakvome smjeru treba nastaviti provjeru prihoda i troškova. Ako postotak bruto dobiti nije razuman u usporedbi sa iskazanim u sličnim društvima, to može ukazivati na to da se manje prijavljuje manje prometa ili prihoda.

- lokaciju društva

Lokacija društva može bitno utjecati na ukupan promet

- neto dobit

Neto dobit je pokazatelj može li društvo ili poduzetnik preživjeti s tom razinom prihoda.

- osobite neuobičajene stavke
  Osobite neuobičajene stavke obuhvaćaju izrazito niske cijene, ponude isl.

- ocjenu porezne prijave i financijskih izvješća

Ocjena porezne prijave i financijskih izvješća se odnosi na potpunost, urednost, čitljivost i realnost stavaka.

- analizu učinka prijašnjih nadzora
- važne promjene koje su se dogodile u bilanci koje se uspoređuju sa prethodnim rezultatima
- promjene u ustrojstvu i obuhvaćene osobe
- prijavu nenaplaćenih dugovanja i povrata
- odnos sredstava isplaćenih diničarima, direktorima, menadžerima i partnerima i standarda tih osoba u vezi s prijavljenim prihodom
- prodaju ili drugi način raspolaganja preostalim materijalima
- upitne transakcije, zajmovi i sl.

Nakon proveden analize porezni inspektori se baziraju na plan nadzora. Plan nadzora se priprema tako da se upotrijebe svi raspoloživi podaci iz porezne prijave i info sustava Porezne uprave, izvješća o prije obavljenim nadzorima, podataka o trećim osobama itd.

Prvi korak u pripremi nadzora je priprema prvog razgovora s obveznikom i sastavljaju se ključna pitanja, te se određuje težište poreznog nadzora.

Početak plana započinje određivanjem:[40]

- obuhvata nadzora (porezne stavke što će ih obuhvatiti nadzor)
- dubine nadzora (odnosi se na stupanj istraživanja nekog posebnog ili specifičnog pitanja tj. je li prikupljeno i dokumentirano dovoljno pravih dokaza kakvi će poduprijeti potpuno određenje ukupnih važnih pitanja)

Plan nadzora se mijenja sukladno napretku koji se postigne u nadzoru na temelju sljedećih stavki:[41]

- podataka prikupljenih tijekom prvoga razgovora,
- izvješća interne kontrole ili revizije u obveznika i
- usporedbe poslovnih knjiga i dokumentacije s poreznom prijavom

Izvješća interne kontrole ili revizije u obveznika tako mogu biti jedan od važnijih čimbenika i usmjeriti ga na provjeru stavaka što su u izvješćima navedene kao jedne od slabijih točaka internog sustava kontrole. Kako bi se iskoristila ta izvješća porezni inspektor treba temeljito proučiti sustav interne kontrole obveznika te utvrditi kako su interne kontrole osmišljene i jesu li primjenjive u stvarnosti. Za upoznavanje interne kontrole važno je da porezni inspektor upozna sve komponente kontrole: uvjeti provedbe kontrola, procjena rizika, aktivnosti kontrole, informiranje, priopćavanje i nadzor. Da bi inspektori razumjeli stav uprave, trebaju spoznati uvjete u kojima se kontrola provodi. Trebaju se usmjeriti na sadržaj kontrole,a ne na njezin oblik., jer kontrola može biti dobro smišljena, a da se zapravo ne provodi u praksi.

Valja prikupiti i dovoljno informacija o tome kako uprava razmatra rizike važne za financijsko izvješćivanje i kako donosi odluke u vezi s tim rizicima. U djelovanju kontrole treba uzeti u obzir informacije o postojanju ili nepostojanju kontrole kada se radi o određenim vrstama poslovnih događaja ili o saldu na računima financijskih izvješća.

Inspektor treba prikupiti informacije o računovodstvenim ciklusima koji utječu na veća salda u financijskim izvješćima, što znači o tome kako:[42]

- nastaju poslovni događaji,
- se stvaraju dokumenti i različite evidencije,

[40] https://www.porezna-uprava.hr/HR_publikacije/Prirucnici_brosure/Nadzor_2011.pdf, datum posjeta stranici 31.01.2018.
[41] https://www.porezna-uprava.hr/HR_publikacije/Prirucnici_brosure/Nadzor_2011.pdf, datum posjeta stranici 31.01.2018.
[42] http://www.ijf.hr/upload/files/file/PV/2015/4/petrovic.pdf, datum posjeta stranici 31.01.2018.

- te kako se te dokumente i evidencije prenosi u glavnu knjigu i financijska izvješća

Za porezni nadzor je bitno numeriranje dokumenata kao osnovni kontrolni postupak što u svakomu računovodstvenom ciklusu osigurava kvalitetu odnosno potpunost informacija. U ciklusu prodaje npr. numeriranjem se otpremnih dokumenata što ih se uobičajeno knjiži dobiva određenu sigurnost da su proknjiženi ukupni prihodi i sl.

Važni su, također, kontrolni postupci u pogledu zaštite imovine, jer neposredno utječu na realnost financijskih izvješća (posljedicom je svakoga neiskazivanja imovine nerealno izvješće), dok kontrolni postupci u donošenju poslovnih odluka, npr. mjesto proizvodnje i slično, nisu od bitnog značaja za nadzor financijskih izvješća.

U postupku nadzora treba prikupiti dovoljno informacija o osnovnim vrstama aktivnosti u provedbi sustava interne kontrole nad financijskim izvješćem, obuhvativši informacije o načinu iskorištenja tih aktivnosti za pokretanje ispravaka. Ako u obveznika postoji funkcija interne revizije, inspektor treba saznati kako interni revizori provode nadzor nad sustavom interne kontrole.

Za inspektora je bitno upoznati sustav interne kontrole u obveznika tako da sagleda dobre strane i možebitne slabosti interne kontrole, kako bi na osnovi toga mogao planirati obuhvat nadzora.

Rezultati poreznog nadzora u posljednje tri godine su:[43]

- Porezni nadzor prosječno je obavljalo 637 poreznih inspektora.
- Na godišnjoj razini je pokrenuto 3639 prekršajnih postupaka.
- Podneseno je više od 88 kaznenih prijava godišnje.
- Novoutvrđeni proračunski prihodi iznose prosječno 1,4 milijarde kuna godišnje.
- Novoutvrđene obveze po inspektoru iznose u prosjeku 2,2 milijuna kuna godišnje.

Najčešći prekršaji su:[44]

- nezakonit rad i rad noću,
- zapošljavanje bez ugovora o radu i rad stranaca,

[43] https://www.porezna-uprava.hr/HR_publikacije/Prirucnici_brosure/Nadzor_2011.pdf, datum posjeta stranici 31.01.2018.
[44] https://www.porezna-uprava.hr/HR_publikacije/Prirucnici_brosure/Nadzor_2011.pdf, datum posjeta stranici 31.01.2018.

- sklapanje ugovora na određeno vrijeme protivno propisima,
- uskraćivanje prava na dnevni, tjedni i godišnji odmor.

Predmet porezne kontrole može biti: provjera jedne ili više vrsta poreza u jednom ili više razdoblja oporezivanja, provjera činjenica koje nisu u vezi sa djelatnošću kod poduzetnika fizičkih osoba, provjera odnosa između vlasnika društva i društva kod trgovačkih društava. Porezni nadzor se može obavljati za razdoblje za koje nije nastupila zastara prava na utvrđivanje porezne obveze i za razdoblja koja su već bila obuhvaćena nadzorom nekog poreznog tijela po istoj vrsti oporezivanja.

Zastara prava na utvrđivanje porezne obveze nastupa za tri godine računajući od dana kada je počela teći i nastupa za pet godina računajući od dana kada počinje teći. Načini na koji se prekida tijek zastare su: svakom službenom radnjom poreznog tijela koje je usmjereno na utvrđivanje i naplatu poreza, kamata, troškova, ovrhe i novčanih kazni, a koja je dostavljena na znanje poreznom obvezniku i svakom radnjom poreznog obveznika dostavljenom na znanje poreznom tijelu kako bi se ostvarila prava na povrat poreza naplaćenog bez pravne osnove ili više plaćenog poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni.

Tijek zastare u poreznom nadzoru prekida se svakom radnjom koja se poduzima u cilju da bi se utvrdila porezna obveza. Porezna obveza se dostavlja na znanje poreznom obvezniku na način da se uruči obavijest o poreznom nadzoru, izdavanjem zaključka tijekom nadzora, pozivom na dostavu poslovnih knjiga. Tijek zastare se ne prekida radnjama Porezne uprave usmjerenim na naplatu poreznog duga kao što je opomena za naplatu i sl. U tijeku poreznog nadzora može nastupiti apsolutna zastara. U slučaju poziva na apsolutnu zastaru od strane poreznog obveznika porezno tijelo je dužno donijeti rješenje o nastupanju zastare prava na utvrđivanje porezne obveze, također je dužno obustaviti porezni nadzor za razdoblje za koje je nastupila zastara. Porezni nadzor se nastavlja za razdoblje u kojem nije nastupila zastara. Apsolutna zastara prava na utvrđivanje poreza nastupa za 6 godina računajući od dana kada je zastara počela prvi put teći. Apsolutna zastara prava na utvrđivanje doprinosa nastupa za 10 godina računajući od dana kada je zastara počela prvi put teći.

Poreznog obveznika u poreznom nadzoru može zastupati: punomoćnik, porezni savjetnik, zakonski zastupnik i zastupnik po službenoj dužnosti.

Punomoćnik je osoba koja zastupa poreznog obveznika u okviru dobivene pisane punomoći i u njegovo ime može poduzimati radnje u poreznom nadzoru. Osoba koja zastupa poreznog

obveznika je odvjetnik ili druga osoba koju ovlasti porezni obveznik. Porezni savjetnik je osoba koja obavlja poslove stručnog savjetovanja poreznog obveznika. Porezni savjetnik ne mora imati punomoć osim u slučaju zastupanja poreznog obveznika. Zakonski zastupnik može biti osoba koja je prema zakonu ovlaštena za zastupanje. Primjer zakonskog zastupnika u trgovačkom društvu može biti direktor, predsjednik ili član uprave upisan u trgovački registar. Zastupnik po službenoj dužnosti je porezni savjetnik, odvjetnik ili druga osoba koja ima stručno znanje za obavljanje zastupanja.

Zastupnik po službenoj dužnosti se postavlja kada je nepoznato sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište poreznog obveznika, kada je nepoznat vlasnik imovine i kada fizička osoba nema poslovnu sposobnost i nema zakonskog zastupnika.

Porezni obveznik može imati pomagača u poreznom nadzoru. Pomagač treba biti stručna osoba koja nastupa uz nazočnost poreznog obveznika i pomaže mu sa svojim savjetima. Izjave pomagača smatraju se pravovaljanima, osim ako ih ne pobije porezni obveznik. Pomagač nije ovlašten za zastupanje,osim ako ima pisanu punomoć od poreznog obveznika.

Porezni obveznik ima pravo zatražiti izuzeće poreznog inspektora u poreznom kontrolingu. Izuzeće se može zatražiti ako je: inspektor sudionik postupka (porezni obveznik ili porezni jamac).

5.3. E-porezni kontroling

Elektronički porezni nadzor podrazumijeva kontrolu računovodstvenih transakcija i njihovih izvora koji su obrađeni preko računala uz primjenu različitih metoda kao što su:[45]

- metoda analize
- procjene i testiranje uz pomoć računalnih programa.

U državama koje su članice Europske Unije nadzor se primjenjuje godinama npr. u Austriji, Češkoj, Estoniji, Belgiji, Njemačkoj, Poljskoj, Finskoj, Litvi, Sloveniji, Italiji, Mađarskoj, Španjolskoj, Švedskoj i Velikoj Britaniji. U provedbi elektroničkog nadzora koriste se alatima kao što su:[46]

- CAAT (Computer Assisted Audit Tool)

[45] http://www.ijf.hr/upload/files/file/PV/2015/11/radusin.pdf, datum posjeta stranici 31.01.2018.
[46] http://www.ijf.hr/upload/files/file/PV/2015/11/radusin.pdf, datum posjeta stranici 31.01.2018.

- ACL (Audit Command Language)
- IDEA (Interactive Data Extraction and Analysis).

ACL alatom se koristi hrvatska Porezna uprava. ACL je jedan od vodećih za prikupljanje i analizu podataka, izvješćivanje, otkrivanje prijevara i kontinuirani nadzor. Namijenjen je menadžerima, revizorima, poreznim inspektorima i drugima.

Sustav ACL omogućuje:[47]

- određivanje neovisnih rutina za analizu podataka
- kontinuirani nadzor transakcija
- dokumentiranje ukupnoga procesa nadzora
- otkrivanje mogućih grešaka i prijevara putem ugrađenih naredba i posebno oblikovanih
- funkcija
- brzu analizu neograničena broja transakcija i rad s datotekama svih veličina
- pristup podacima iz bilo kojeg izvora ili oblika
- read-only pristup podacima što će ih se analizirati i osiguravaju da izvorni dokumenti,
- baze podataka ili tablice ostanu nepromijenjeni
- izradu izvješća različite složenosti i prilagodbe prikaza

Ovakva metoda omogućava da porezna tijela brže i učinkovitije provedu nadzor. U EU, zbog ovakvog načina, porezni nadzor je smanjen za otprilike 40%-70% što izravno smanjuje troškove poreznog postupka za porezno tijelo i obveznika i povećava učinkovitost fiskalne politike. Elektroničkim nadzorom se omogućava kontrola svih podataka nadziranog obveznika i osigurava dokumentiranje ukupnog postupka čuvanjem tzv. loga. Svaki korak koji se poduzme alat ACL ga zabilježava u logu. Logo se u literaturi naziva i tragom revizije, nadzora ili povijesnosti, a omogućavanja dokumentiranje, pregled i ponavljanje koraka analize koja se već provela. E-nadzor usto omogućuje i jedinstveno postupanje ovlaštenih osoba za provedbu poreznog nadzora, točnije planiranje poreznih postupaka i metodologije rada, s obzirom da računalni alati omogućuju istovjetan pristup u prikupljanju i analizi podataka te izvješćivanju o učinku provedbe nadzora, što izravno utječe na jačanje povjerenja u rad porezne službe u očima obveznika i na ugodnije ispunjavanje obveze plaćanja poreza. Ministar financija u Pravilniku propisuje oblik, sadržaj, rok i način dostave poslovnih

[47] http://www.ijf.hr/upload/files/file/PV/2015/11/radusin.pdf, datum posjeta stranici 31.01.2018.

knjiga, evidencija i izvješća što ih se čuva u elektroničkom obliku (čl. 57. st. 10. OPZ-a). Lakšim poreznim prekršajem odnosno novčanom kaznom u svoti 2.000,00 do 200.000,00 kn kaznit će se pravnu osobu ako na zahtjev poreznog tijela ne stavi na raspolaganje dokumentaciju o elektroničkom sustavu vođenja poslovnih knjiga, evidencija i izvješća na propisani način (čl. 207. st. 1. toč. 4). Za učinjene prekršaje kaznit će se i odgovornu osobu u pravnoj osobi u svoti 2.000,00 do 20.000,00 kn (čl.2 07. st. 4. OPZ-a). Novčanom kaznom 1.000,00 do 100.000 kn za navedeni prekršaj kaznit će se fizičku osobu obrtnika i fizičku osobu koja obavlja drugu samostalnu djelatnost (čl. 207. st. 2. OPZ-a). Najtežim poreznim prekršajem odnosno novčanom kaznom 20.000,00 do 500.000,00 kn kaznit će se pravnu osobu ako ne uruči ispis elektronički vođenih poslovnih knjiga, evidencija i izvješća, ili ne omogući pristup i nadzor podataka elektronički vođenih poslovnih knjiga, evidencija i izvješća, ili ne omogući pristup i nadzor računalnoga ili drugog elektroničkog sustava i baza podataka, odnosno ne osigura podatke na propisan način, ili ne osigura zahtijevanu zaštitu, tajnost i cjelovitost podataka, ili ne osigura čuvanje podataka u elektroničkom obliku, pristup podacima, čitljivost izvornih podataka, njihovo pravilno spremanje i čuvanje na propisani način (čl. 209. st. 1. toč. 4. OPZ-a).

Za učinjene prekršaje kaznit će se i odgovornu osobu u pravnoj osobi u visini 5.000,00 do 40.000,00 kn (čl. 209. st. 4. OPZ-a). Novčanom kaznom 5.000,00 do 300.000 kn za nabrojene će se prekršaje kazniti fizičku osobu obrtnika i fizičku osobu koja obavlja drugu samostalnu djelatnost (čl. 209. st. 2. OPZ-a).

5.4. Porezni kontroling gospodarskih subjekata

Oporezivanje poduzeća postaje sve zanimljivije i učestalije jer poslovni rezultati dobrim dijelom ovise i o fiskalnom zahvaćanju. Sve veća primjena računovodstvenih , financijskih i revizijskih standarda omogućuje da se poslovanje naših poduzeća može sagledati i usporediti sa stranim poduzećima. Razvojem fiskalnog sustava pojavit će se novi oblici poreznih strategija za poduzeća i sve veća primjena poreznog planiranja u poduzećima. Nagrađivanje djelatnika dionicama, plaćenim životnim osiguranjima, davanjem službenog osobnog automobila i drugih pogodnosti predmet su poreznog planiranja. Izrada različitih modela odlaska djelatnika u mirovinu u svijetu je stvarnost. Oporezivanje dohotka od kapitala je bitno za održavanje fiskalnih izvora. Ulaskom u EU se podrazumijeva plaćanje poreza u korist EU, što znači da trebamo imati više fiskalnih izvora.

Smanjenjem fiskalnog zahvaćanja u sustavu doprinosa doprinijelo bi se na konkurentnosti hrvatskih poduzeća.

Utjecaj fiskalnog sustava odnosno oporezivanja na poslovanje poduzeća i drugih gospodarskih subjekata izaziva niz učinaka, odnosno posljedica. To se osobito odnosi na učinke kao što su stabilizacijski, razvojni i strukturni učinci fiskalnog zahvaćanja. [48] Oporezivanje najprije pogađa rezultate poslovanja, a time određuje i daljnju sudbinu poduzeća. Zaključak za uspješno poslovanje poduzeća je da se u ovim suvremenim uvjetima poslovanja stalno trebaju pratiti promjene.

5.4.1. Velika poduzeća

Bitni kriteriji za određivanje velikih poreznih obveznika , za koje je nadležan Ured za velike porezne obveznike, su:[49]

- djelatnost
- veliki projekti koji na sebe vežu veći broj poreznih obveznika
- visina ostvarenog prihoda.

Porezni obveznik smatrat će se velikim poreznim obveznikom kada se ispuni jedan od sljedećih uvjeta:[50]

- djelatnost
- ostvaren prihod veći od 150 000 000 kn
- veliki projekti kod kojih je očekivana razina prihoda veća od 150 mil. kn i na sebe veže veći broj poreznih obveznika.

Nadzor za velike porezne obveznike se provodi na način da se provjeravaju svi ulazni i izlazni računi, njihovi brojevi narudžbenice, otpremnice, analitičke kartice dobavljača, skladišnice, odgovorne osobe, traže se preslike originalne dokumentacije, traže se objašnjenja o prijavljenim greškama fiskalnih blagajni i sl. Provjeravaju se svi iznosi od najmanjih do

[48] D.Roller: »Fiskalni sustavi i oporezivanje poduzeća» Biblioteka, Zagreb, 2009.

[49] http://www.poslovni.hr/komentari/uvedeni-su-i-novi-kriteriji-za-velike-porezne-obveznike-303151, datum posjeta stranici 31.01.2018.

[50] http://www.poslovni.hr/komentari/uvedeni-su-i-novi-kriteriji-za-velike-porezne-obveznike-303151, datum posjeta stranici 31.01.2018.

najvećih (50-ak milijuna kuna i više). Kontroliraju se nekretninske transakcije, porezna problematika kod preuzimanja tvrtki, pitanje poreznog tretmana reinvestirane dobiti.

Kako bi se pobliže upoznali sa radom Porezne Uprave, odnosno sa radom poreznih inspektora nadziranja nad velikim poduzećima trebamo spomenuti metode upravljanja rizicima. Upravljanje rizicima je zapravo sustavan način borbe protiv gubitaka pri oporezivanju. U poslovnom svijetu je jasno da se pri oporezivanju pojavljuju gubici te se rijetko uspije naplatiti sve što se i obračuna u velikim poduzećima. Što se tiče metode upravljanje rizicima, postoje dvije metode: horizontalno i vertikalno praćenje rizika.

Vertikalno praćenje rizika je metoda koja je zastupljenija u Poreznoj Upravi Republike Hrvatske. Stručnjaci pojedinih službi i sektora istražuju uzroke rizika i pritom postižu izvrstan, dubinski učinak. Negativnost vertikalnog praćenja rizika je što se ne može procijeniti širina, djelokrug rizika. [51]

Razna istraživanja posljednjih desetljeća su pokazala da za istraživanje i borbu protiv rizika su potrebna razna multidisciplinarna znanja. Uspješnije se utvrđuje rizik, odnosno njegov nastanak, razvoj i neutralizacija rizika, ako se rizik sagleda sa različitih spoznajnih razina.

Druga mjera borbe protiv rizika je horizontalno praćenje velikih poduzetnika, poreznih obveznika.

Horizontalno praćenje eng. horizontal monitoring ili horizontal supervision je metoda koja se temelji na sustavnoj kontroli kvalitete koja je utemeljena na uzajamnom povjerenju, razumijevanju, transparentnosti velikih poreznih obveznika i porezne uprave u rješavanju poreznih rizika. Temeljna funkcija horizontalnog praćenja rizika je da se spriječi djelovanje poreznih rizika, odnosno da se potiče dobrovoljno podmirivanje poreznih obveza. Horizontalna metoda može unaprijed predvidjeti odstupanje od provedbe poreznih zakonskih propisa te neutralizirati sve moguće rizike. Takvim načinom kontrole se zapravo promiče suradnja između velikih poreznih obveznika i poreznih tijela, pri čemu se želi stvoriti partnerski odnos. Prva istraživanja su pokazala kako u većini slučajeva porezni obveznici

[51]Vidjeti više kod: Z. Vukšić i sur.: »Upravljanje rizicima kroz horizontalno praćenje«. Porezni vjesnik, poseban broj za ožujak, IJF, Zagreb 2012.

dragovoljno ispunjavaju porezne obveze. To je prva i početna točka horizontalne metode tj. spremnost poštivanja poreznih propisa. [52]

Naplata poreznih prihoda mora biti učinkovita i ekonomična uz. Svaki porezni obveznik mora biti svjestan svojih mogućnosti i ciljeva. Kada se ciljevi ne ostvare nastaju rizici. Uzroci koji tjeraju velike porezne obveznike i porezne inspektore na ovakav način komunikacije i rada je: borba protiv sive ekonomije, borba protiv korupcije, nadzori u velikih obveznika dugo traju pa je potrebno porezni nadzor provodi više poreznih i najstručnijih inspektora, sporove između poreznih obveznika i poreznih tijela se rješavalo dugotrajnim i skupocjenim procesima.

Tablica 5.1: Prednosti koje nudi horizontalna metoda

Porezna uprava	Veliki porezni obveznik
Pravovremeno podnošenje poreznih prijava	pravovremeno podnošenje poreznih prijava
točno iskazivanje poreznih obveza	točno iskazivanje poreznih obveza
pravovremeno plaćanje poreznih obveza	pravovremeno plaćanje poreznih obveza
smanjivanje administrativnih troškova	rješavanje otvorenih poreznih pitanja unaprijed
	djelovanje u stvarnome vremenu
	povećanje porezne sigurnosti na osnovi dobrovoljnoga ispunjavanja poreznih obveza sukladno jasnim zakonskim propisima
	ograničavanje represivnih mjera

Horizontalna metoda praćenja se može provesti poduzimanjem nekoliko aktivnosti: stvaranje pravila porezne kontrole, zaključivanje sporazuma o ispunjavanju poreznih obveza, procjena provedivosti horizontalnog praćenja u poreznih obveznika.

[52]Vidjeti više kod: Z. Vukšić i sur.: »Upravljanje rizicima kroz horizontalno praćenje«. Porezni vjesnik, poseban broj za ožujak, IJF, Zagreb 2012.

Porezni obveznici prije provedbe poreznog nadzora provjeravaju sljedeće informacije o velikim poreznim obveznicima:[53]

- jesu li porezne prijave podnesene u zakonskom roku
- namiruje li porezni obveznik pravodobno svoje obveze
- podnosi li porezni obveznik financijska izvješća
- tko mu obavlja računovodstvene poslove
- tko mu je porezni savjetnik i revizor i kakva im je uloga u kontaktima u poreznoj problematici
- kako je obveznik organiziran
- kakve djelatnosti obavlja
- ima li statusnih promjena
- tko su članovi uprave i nadzornog odbora
- kako obveznik posluje i koja su njegova materijalna porezna pitanja poznata
- što sadrži godišnje izvješće (ključne brojke, porezna strategija)
- može li se dokumentacija o transfernim cijenama iskoristiti za bolje upoznavanje poslovanja

5.4.2. Mala poduzeća

Mala poduzeća su pokretači ekonomije. Glavni su izvor poduzetničkih vještina, inovacija i zaposlenja.

Skupina mikro malih i srednjih poduzeća obuhvaća poduzeća koja zapošljavaju:[54]

- do 250 zaposlenika
- ukupni godišnji promet im ne prelazi preko 250 mil eura godišnje
- ili im zbroj bilance ne prelazi 43 milijuna eura.

Različita istraživanja su pokazala da mikropoduzeća, mala i srednja (MSP) čine 99% svih poduzeća u EU. Ono što je najbolje, a to je da osiguravaju 2 od 3 radna mjesta u privatnom sektoru i zaslužna su više od polovice cjelokupne dodane vrijednosti koju ostvaruju poduzeća na području Europske Unije.

[53] http://www.ijf.hr/upload/files/file/PV/2015/6/buric.pdf, datum posjeta stranici 31.01.2018.
[54] Izvor: file:///C:/Users/Ivan/Downloads/Definicija%20MSP-a.pdf, datum posjeta stranici 31.01.2018.

Prema Zakonu od PDV-u mali porezni obveznik je pravna i fizička osoba koja samostalno i trajno obavlja gospodarsku djelatnost, a da u prethodnoj godini nisu ostvarile vrijednost isporuka dobara i usluga u iznosu višem od 230 000, 00 kn. U tom slučaju oslobođene su plaćanja PDV-a, nemaju pravo iskazivati PDV na svojim računima, nemaju pravo na odbitak pretporeza, odnosno nisu u sustavu PDV-a. Bez obzira što se navodi da nisu u sustavu PDV-a, svejedno se smatraju poreznim obveznicima. Podliježu obvezi registriranja za potrebe PDV-a u određenim slučajevima kada obavljaju transakcije s drugim članicama EU prema članku 77. Zakona o PDV-u i članku 154. Pravilnika o PDV-u.

Kada mali porezni obveznik obavlja usluge za druge države koje su članice Europske Unije, porezni obveznik je dužan 15 dana prije početka obavljanja te usluge podnijeti zahtjev PU za izdavanje PDV identifikacijskog broja (VAT br.). Mali porezni obveznik putem izdanog računa za obavljenu uslugu prenosi poreznu obvezu na poreznog obveznika primatelja usluge iz druge države članice.

Ako mali porezni obveznik prima usluge od drugih članice EU, također je dužan 15 dana prije primanja usluge prijaviti PDV identifikacijski broj. Nakon izdavanja PDV identifikacijskog broja, mali porezni obveznik ga treba dostaviti poreznom obvezniku iz druge države članice koji putem izdanog računa za uslugu koju je obavio prenosi poreznu obvezu na malog poreznog obveznika.

Na temelju provedenih istraživanja između malih poduzeća došlo se do rezultata da se mali poduzetnici susreću sa 37 poreznih izazova u RH. Izazovi poduzetnika sa poreznim zakonom obuhvaćaju: kompleksnost JOPPD obrasca, složeni sustav uplatnih računa za uplatu poreza i doprinosa prema JOPPD obrascu, složenost evidencija kod praćenja putnih troškova, korištenja automobila i sl. uz obvezu kontinuiranog unosa u JOPPD obrazac, kratak rok za predaju JOPPD obrasca, porezni tretman i tumačenje neoporezivih primitaka, nedovoljno kvalitetna komunikacija s Poreznom upravom u rješavanju problema, problem plaćanja predujmova temeljem prošlogodišnje obveze neovisno o stvarnom obimu poslovanja u tekućoj godini.

Razdoblje oporezivanja malih poduzeća je od prvog do posljednjeg dana u mjesecu. Za porezne obveznike kojima je vrijednost isporučenih dobara i usluga, uključujući i PDV u prethodnoj kalendarskoj godini manja od 800 000,00 kn, razdoblja oporezivanja su od prvog do posljednjeg dana u mjesecu. Takvi se porezni obveznici mogu prijaviti Poreznoj upravi za podnošenje porezne prijave za razdoblja od prvog do posljednjeg dana u mjesecu.

Pri inspekcijskom nadzoru službene osobe toga inspektorata mogu pregledavati financijsku dokumentaciju i druge isprave o poslovanju subjekata koji podliježu inspekcijskom nadzoru. [55] Porezni inspektori mogu uzimati izjave od osoba koji imaju saznanja od interesa za inspekcijski nadzor te mogu privremeno oduzeti predmete i dokumentaciju koji su poslužili ili mogu poslužiti za počinjenja kaznenog djela ili prekršaja ili koji mogu u prekršajnom ili kaznenom postupku poslužiti kao dokaz.

Porezni nadzor bi se trebao najaviti 15 dana prije početka za male poduzetnike, a 30 dana prije za velike poduzetnike.

[55] D. Klier: Aktualna problematika otkrivanja, prijavljivanja i procesuiranja utaja poreza... Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb), vol. 14, broj 2/2007, str. 785-800.

6. Ocjena uspješnosti poreznog kontrolinga

Porezni nadzori i inspekcija postaju sve aktualniji. Nadzor se najviše provodi kod onih poreznih obveznika koji posluju s dobiti ili imaju velike gubitke, koji imaju česte ispravke poreznih prijava, koji nemaju zaposlenika, koji kasne sa predajom poreznih prijava ili sa plaćanjem porezne obveze itd. Bitno je da se porezni obveznici dobro pripreme za nadzor, kako bi izbjegli obračune dodatne porezne obveze. To podrazumijeva pregled svih oporezivih transakcija koje su evidentirane u knjigovodstvenim evidencijama poreznog obveznika u razdobljima koja su otvorena za porezni nadzor, obuhvaća najmanje zadnje tri godine poslovanja. Poreznici su zaduženi za provjeru ispravnosti obračuna plaćanja poreza, zaduženi su za provjeru jesu li poslovni događaji ispravno evidentirani u poslovnim evidencijama sukladno računovodstvenim propisima. U praksi je čest slučaj da se pojedine transakcije osporavaju samo zbog formalne neispravnosti računa koji ne sadrže sve obvezne propisane elemente ili se osporavaju ulazni troškovi zbog nepostojanja dostatne i potpune podloge i dokaza da su isporuke zaista i izvršene.

Pogreške i nedostatke takvog tipa kod primjene poreznih propisa, pravila oporezivanja, poreznici skupo naplaćuju. Najčešće je kod oporezivanja PDV-om kompleksnih transakcija s inozemnim komitentima, dohodaka isplaćenim fizičkim osobama, primjena tržišnih cijena u transakcijama s povezanim društvima i dr.

Najčešći su nadzori obračunavanja i plaćanja poreza na dodanu vrijednost jer taj porez najviše sudjeluje u državnom proračunu i prisutan je skoro kod svih poreznih obveznika i svih transakcija, dok je nadzor poreza na dohodak češći kod onih poreznih obveznika, koji osim ugovora o radu sklapaju ugovore o djelu ili ugovore o autorskom djelu i sl. Porez na dobit je čest predmet poreznog nadzora i to sa stajališta opravdanosti troškova ispravnog tretmana porezno priznatih, nepriznatih troškova, a sve češće se uvode i kontrole obračuna svih vrsta poreza odjednom za određeno porezno razdoblje.

Kako bi se utvrdilo da su u svim segmentima zadovoljeni porezni propisi i zahtjevi porezne uprave te umanjili rizici od obračunavanja dodatne porezne obveze u poreznom nadzoru, najbitnije je da se na vrijeme prekontroliraju sve transakcije i dokumentacija iz poreznih razdoblja koja su još otvorena za porezni nadzor. Kako bi porezni kontroling prošao što uspješnije potrebno je poznavati pravila poreznih obveznika i pravila poreznih inspektora tj. Porezne Uprave, kako bi se u tijeku samog poreznog postupka izbjegli eventualni nesporazumi. Preporučljivo je, također da porezni obveznici koriste usluge poreznih

stručnjaka tijekom poreznog nadzora kako bi što bezbolnije prošao porezni proces. Na kraju se može zaključiti da se porezni nadzor ne može predvidjeti, ali se može očekivati. Bitno je da porezni obveznici na vrijeme poduzmu sve radnje kako bi identificirali i uklonili potencijalne porezne rizike i tako izbjegli skupe prekršajne kazne i zatezne kamate, koje su u takvim slučajevima neizbježne.

Svaki poduzetnik, freelancer ili vlasnik obrta može se pripremiti za porezni nadzor i tako smanjiti rizik negativnog ishoda. Onaj tko svoju računovodstvenu i poreznu dokumentaciju vodi uredno, vjerodostojno i u skladu s pozitivnim zakonskim normama, sprječava negativni ishod poreznog nadzora i na taj način unaprijed eliminira bilo kakve probleme s poreznim inspektorom.

Statističke metode u poreznom nadzoru ne primjenjuje se samo zbog boljega i točnijeg utvrđivanja događaja u prošlosti, nego im je smisao točno, pravilno i objektivno analizirati kako bi se otvorilo pogled u budućnost. Cilj uporabe statističkih metoda, naime, nije samo prikupljanje i raščlanjivanje značajnih poreznih i računovodstvenih informacija o pojavama u prošlosti, nego u prvome redu sagledavanje smjera razvoja poreznog nadzora u budućnosti. Masovnija uporaba statističkih metoda otvara, odnosno otvarat će, nove smjerove razvoja poreznog nadzora. Statistika je razradila brojne metode znanstvenoga predviđanja tijeka i razvoja pojava u uvjetima međusobnog prožimanja i složena djelovanja različitih čimbenika. Statistički su podaci uistinu brojni, a uz primjenu statističkih metoda reducira ih se odnosno isključuje nevažne te izdvaja bitne informacije. Statistički porezni i računovodstveni podaci dio su golema skupa informacija kojima je izloženo moderno društvo. Neke veličine, npr. prosjeci, indeksi, trendovi i drugi pojmovi vrlo su raširenі i bez njihova razumijevanja teško je pratiti poreznu i računovodstvenu problematiku. Statistički porezni nadzor kao dio poreznog nadzora u poreznim upravama država EU-a ima sve važniju ulogu, jer se uz pomoć informatičke tehnologije, različitih specijalističkih računalnih programa postiže izvrsne rezultate. Zbog velikog broja zahtjeva za obavljanje poreznog nadzora unutar i izvan Ministarstva Financija, ali i ispunjenja zadaća što ih postavlja rukovodstvo Porezne uprave, treba razvijati nove metode rada. Uz elektronički, mora se dakle razvijati i statistički porezni nadzor, kako bi se uspješno obavilo sve složene zadaće.

Rad poreznih inspektora i Porezne uprave bi trebao biti bolji i učinkovitiji. Trebali bi brže reagirati na već dobivene prijave za moguće kazne za poduzeća koja nepropisno posluju. Porezna uprava Republike Hrvatske bi trebala raditi na educiranju i motiviranju poreznih inspektora kako bi što bolje obavljali posao.

7. ZAKLJUČAK

Prikupljanje javnih prihoda je najvažniji cilj koji je potrebno ostvariti i to na način da svi plaćaju dužni porez i da službenici prema svima postupaju jednako i transparentno. Učinkovito prikupljanje javnih prihoda za koje je zadužena Porezna uprava moguće je ako je porezni sustav jednostavan, ako su propisi jasni, ako su porezni obveznici dobro upoznati s postupkom. Potrebno je kontinuirano raditi na predlaganju poboljšanja u području poreznoga zakonodavstva i postupaka oporezivanja kako bi porezni obveznici što lakše ispunili svoju poreznu obvezu odnosno ostvarili svoja prava. Kvalitetnim i lako dostupnim uslugama poreznim obveznicima podići ćemo stupanj dobrovoljnog ispunjenja porezne obveze. Dobrovoljno ispunjenje porezne obveze mora u društvu biti prepoznato kao vrijednost i odgovorno ponašanje koje se cijeni. Što više poreznih obveznika dobrovoljno ispuni poreznu obvezu, Porezna uprava će imati manji trošak jer neće morati pokretati skupe postupke ili prisilne naplate. Kako bi ostvarili ovaj cilj treba raditi na podizanju svijesti u društvu (uključujući i djecu,učenike), da se porez plaća radi dobrobiti cijeloga društva. Za ostvarenje ovoga cilja potrebno je modernizirati informatički sustav koji će biti podrška službenicima i poreznim obveznicima i to na području pružanja usluga kao i poreznim postupcima. I dalje je potrebno razvijati skup elektroničkih usluga Porezne uprave – ePorezna koji je u potpunosti zasnovan na otvorenim internetskim standardima. Kroz taj sustav unaprijediti će se poslovni procesi korištenjem informacijskih tehnologija i svim poreznim obveznicima smanjiti trošak ispunjenja porezne obveze. Razvijati će se nove metode suradnje i komunikacije s poreznim obveznicima putem novih komunikacijskih tehnika koje će biti posebno razvijene za pojedine skupine poreznih obveznika (korištenje društvenih mreža). Za ostvarenje cilja važna je kontinuirana edukacija službenika koju ćemo provoditi koristeći novi sustav učenja na daljinu (e-learning) i osmišljavanjem modula učenja prema potrebama službenika.

LITERATURA:

1. D. Klier: »Aktualna problematika otkrivanja, prijavljivanja i procesuiranja utaja poreza, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu », vol. 14, Zagreb, broj 2/2007.
2. D. Roller: »Fiskalni sustavi i oporezivanje poduzeća» Biblioteka, Zagreb, 2009.
3. J.Božidar i sur: »Financijsko pravo i financijska znanost», Narodne novine, Zagreb, 2008.
4. N.Nikolić: »Počela javnog financiranja», Split 1999.
5. Vodič kroz upravljanje rizicima izvršenja poreznih obveza za porezne uprave. IJF, Zagreb 2011.
6. Z.Vukšić: »Provedba poreznog nadzora − Metoda uzorka u poreznom nadzoru«. Porezni vjesnik, poseban broj za lipanj, IJF, Zagreb 2010.
7. Z. Vukšić i sur.: »Upravljanje rizicima kroz horizontalno praćenje«. Porezni vjesnik, poseban broj za ožujak, IJF, Zagreb 2012.
8. http://www.porezna-uprava.hr/PdviEu/Stranice/PDViEU.aspx
9. http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_12_115_2520.html

SAŽETAK

U radu je prikazan način i svrha primjene poreznog kontrolinga. Na početku je prikazana prošlost RH kako bi se razumjelo što je dovelo do današnjeg načina kontroliranja poreza. Dotaknuti su pojmovi izravnih i neizravnih poreza koji najviše utječu na sustavne promjene.

Opisan je rad i funkcija Porezne uprave koja je nadležna za funkcioniranje rada poreznih službenika. Porezni kontroling je predstavljen kako na razini RH tako i na razini EU, te kroz primjere velikih i malih poduzeća. Svrha ovog istraživanja je da se pokaže da li je način na koji se provodi porezni kontroling dovoljno dobar kao i u razvijenim zemljama.

Ključne riječi: porezni kontroling, izravni porez, neizravni porez

SUMMARY

This paper presents the metod and purpose of enforcement taxation control. At the beginning, the history of the Republic of Croatia is shown in order to understand what led to today′s tax control. The concepts of direct and indirect taxes that affect most systematic changes are included.

The work and function of the Tax administration, which is responsible for the operation of the tax officials, is described. Tax control is presented on the level of the Republic of Croatia at EU level, and trough examples of large and small companies. The purpose of this research is to show whether the way tax control is conducted is as good as in developed countries.

Key words: tax control, direct tax, indirect tax